

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის

კანონი

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შესახებ
თავი I

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მაჩვენებლები
მუხლი 1. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ბალანსი
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ბალანსი
 თანდართული რედაქციით:

ლარებში

დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
შემოსავლები	15931614	14940303	15800000
გადასახადები	6953821	6600000	7500000
გრანტები	8679024	8040303	8000000
სხვა შემოსავლები	298769	300000	300000
ხარჯები	13883200	15136753	17948183
შრომის ანაზღაურება	7577335	7402050	8293320
საქონელი და მომსახურება	2399604	3172293	3552103
სუბსიდიები	2495730	2 757 845	3524520
გრანტები	3550	4520	8800
სოციალური უზრუნველყოფა	1035374	1173 460	1652630
სხვა ხარჯები	371607	626585	916810
საოპერაციო სალდო	2048414	- 196450	-2148183
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	213373	290250	693940
ზრდა	213373	290250	693940
კლება	0	0	0
მთლიანი სალდო	1835041	- 486700	- 2842123
ფინანსური აქტივების ცვლილება	1829222	-486700	-2842123

ზრდა	1829222	0	0
ვალუტა და დეპოზიტები	1829222	0	0
კლება	0	486700	2842123
ვალუტა და დეპოზიტები	0	486700	2842123
ვალდებულებების ცვლილება	-5819	0	0
კლება	5819	0	0
ბალანსი	0	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

თავი II

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები
მუხლი 2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები – **15800000** ლარის ოდენობით.

რესპუბლიკური ბიუჯეტის შემოსავლები

ლარებში

დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
შემოსავლები	15931614	14940303	15800000
გადასახადები	6953821	6600000	7500000
გრანტები	8679024	8040303	8000000
სხვა შემოსავლები	298769	300000	300000

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 3. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გადასახადები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გადასახადები – **7500000** ლარის ოდენობით.

ლარებში

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
	გადასახადები	6953821	6600000	7500000
11111	საშემოსავლო გადასახადი	6953821	6600000	7500000
113	ქონების გადასახადი	0	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 4. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის გრანტები
 ფინანსური დახმარება საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტს – **8000000** ლარი.

გრანტი

ლარებში

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
13	გრანტი	8679024	8040303	8000000
132	უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები	0	0	0
1321	მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	0	0	0
133	სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები	8679024	8040303	8000000
1331	მიმდინარე დანიშნულების გრანტები	8679024	8040303	8000000
1332	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად	0	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 5. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის სხვა შემოსავლები **300000** ლარის ოდენობით.

სხვა შემოსავლები

ლარებში

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
14	სხვა შემოსავალი	298769	300000	300000
141	შემოსავლები საკუთრებიდან	293459	300000	300000
142	საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	1380	0	0
143	სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	0	0	0
144	ნებაყოფილებითი ტრანსფერები	0	0	0
145	სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	3930	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.

თავი III

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები, არაფინანსური აქტივები და მათი ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

მუხლი 6. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები – **17948183** ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ლარებში

დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
ხარჯები	13883200	15136753	17948183	0
შრომის ანაზღაურება	7577335	7402050	8293320	0
საქონელი და მომსახურება	2399604	3172293	3552103	0
სუბსიდიები	2495730	2757845	3524520	0
გრანტები	3550	4520	8800	0
სოციალური უზრუნველყოფა	1035374	1173460	1652630	0
სხვა ხარჯები	371607	626585	916810	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები ორგანიზაციულ ქრილში

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	1750678	1983900	2105990	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1660668	1755100	2066170	0
03 00	ფინანსთა სამინისტრო	0	0	0	0
04 00	ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	0	0	0	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	890459	1009000	1528100	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	3114208	3801130	4393230	0
07 00	მინისტრის აპარატი განსაკუთრებულ დავალებათა საკითხებში	0	0	0	0
08 00	ზემო აფხაზეთში – აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	192195	193800	211840	0
09 00	მინისტრის აპარატი რეგიონული მართვის საკითხებში	0	0	0	0

10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	461646	471000	432633	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო	857966	671960	902100	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	1031370	875600	761260	0
13 00	მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	718609	757100	868810	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	435592	467000	507680	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	814517	933500	1097700	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები (ფონდები)	0	100000	100000	0
17 00	სამოქალაქო თანხმობისა და კონფლიქტის დარეგულირების საკითხებში აფხაზეთის მინისტრის აპარატი და მასთან არსებული ორგანიზაცია	0	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1579317	1593000	2456320	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	375975	524663	516350	0
	სულ:	13883200	15136753	17948183	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 7. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ცვლილება 693940 ლარის ოდენობით, მათ შორის:

ა) განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების ზრდა **693940** ლარის ოდენობით, თანდართული რედაქციით:

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	91594	10100	160050	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	11407	34300	100800	0
03 00	ფინანსთა სამინისტრო	0	0	0	0
	ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული				

04 00	ორგანიზაციები	0	0	0	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	3470	0	57000	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	16879	57400	208700	0
07 00	მინისტრის აპარატი განსაკუთრებულ დავალებათა საკითხებში	0	0	0	0
08 00	ზემო აფხაზეთში – აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	0	0	2000	0
09 00	მინისტრის აპარატი რეგიონული მართვის საკითხებში	0	0	0	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	9558	7000	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იმულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო	4637	47100	6600	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	11159	53350	8640	0
13 00	მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	2293	2500	4000	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	2000	3000	5700	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	4618	5500	6300	0
17 00	სამოქალაქო თანხმობისა და კონფლიქტის დარეგულირების საკითხებში აფხაზეთის ა/რ მინისტრის აპარატი და მასთან არსებული ორგანიზაცია	0	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	53361	17000	131150	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	2397	53000	3000	0
	სულ	213373	290250	693940	0

ბ) განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის არაფინანსური აქტივების კლება თანდართული რედაქციით:

ლარებში

შემოსულობების კოდები	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
31	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
311	ძირითადი აქტივები	0	0	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 8. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები და არაფინანსური აქტივები

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯები და არაფინანსური აქტივები 18642123 ლარის ოდენობით.

ლარებში

პროგრამული კოდი	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
01 00	უმაღლესი საბჭო	1842272	1994000	2266040	0
02 00	მთავრობა და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1672105	1789400	2166970	0
03 00	ფინანსთა სამინისტრო	0	0	0	0
04 00	ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	0	0	0	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	893929	1009000	1585100	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	3133586	3858530	4601930	0
07 00	მინისტრის აპარატი განსაკუთრებულ დავალებათა საკითხებში	0	0	0	0
08 00	ზემო აფხაზეთში – აფხაზეთის მთავრობის წარმომადგენლობა	192195	193800	213840	0
09 00	მინისტრის აპარატი რეგიონული მართვის საკითხებში	0	0	0	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	471203	478000	432633	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იმულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო	862603	719060	908700	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	1042639	928950	769900	0
13 00	მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელოსა და ზემო სვანეთის რეგიონში	720902	759600	872810	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	437592	470000	513380	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა აღმოსავლეთ საქართველოში	819135	939000	1104000	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები (ფონდები)	0	100000	100000	0
	სამოქალაქო თანხმობისა და კონფლიქტის				

17 00	დარეგულირების საკითხებში აფხაზეთის ა/რ მინისტრის აპარატი და მასთან არსებული ორგანიზაცია	0	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1635858	1610000	2587470	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	378372	577663	519350	0
	სულ:	14102391	15427003	18642123	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 9. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

ლარებში

ფუნქციონალური კოდი	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
701	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	10787442	11414773	13024983	0
7011	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა, ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა, საგარეო ურთიერთობები	10787442	11414773	13024983	0
70111	აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოების საქმიანობის უზრუნველყოფა	10787442	11314773	12924983	0
70112	ფინანსური და ფისკალური საქმიანობა	0	100000	100000	0
7018	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობასაერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურებაში	0	0	0	0
704	ეკონომიკური საქმიანობა	199023	80000	486650	0
7042	სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, მეთევზეობა და მონადირეობა	199023	20000	168900	0
70421	სოფლის მეურნეობის სექტორის მართვასთან, ვეტერინარული, მცენარეთა დაავ. საწინააღმდეგო და სხვა მომსახურება	199023	20000	168900	0
7049	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ეკონომიკის სფეროში	0	60000	317750	0
707	ჯანმრთელობის დაცვა	348878	430000	925000	0
7071	სამედიცინო პროდუქცია, მოწყობ. და აპარატები	0	0	0	0
7072	ამბულატორიული მომსახურება	213384	250000	490000	0
7073	საავადმყოფოების მომსახურება	25695	40000	110000	0

7074	საზოგადოებრივი ჯანდაცვა	59799	60000	70000	0
7076	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში	50000	80000	255000	0
708	დასვენება, კულტურა და რელიგია	2059920	2340375	2829420	0
7081	მომსახურება დასვენებისა და სპორტის სფეროში	188794	264705	243370	0
7082	მომსახურება კულტურის სფეროში	1205060	1654270	2149650	0
7083	ტელე-რადიომაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა	365427	250000	250000	0
7084	რელიგიური და სხვა სახის საზოგადოებრივი მომსახურება	179030	171400	186400	0
7086	სხვა სახის არაკლასიფიცირებული საქმიანობა დასვენების, კულტურისა და რელიგიის სფეროში	121609	0	0	0
709	განათლება	324006	581355	575570	0
7093	პროფესიული განათლება	0	0	0	0
7098	სხვა არაკლასიფიცირებული საქმიანობა განათლების სფეროში	324006	581355	575570	0
710	სოციალური დაცვა	383122	580500	800500	0
7101	ავადმყოფთა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სოციალური დაცვა	0	0	0	0
71012	შეზღუდული შესაძლებ. მქონე პირთა სოციალური დაცვა	0	0	0	0
7107	სოციალური გაუცხოების საკითხები, რომლებიც არ ექვემდებარება კლასიფიკაციას	383122	580500	800500	0
	სულ:	14102391	15427003	18642123	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

თავი IV

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, ფინანსური
აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილება

მუხლი 10. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო
განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის მთლიანი სალდო
– 2842123 ლარით.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 11. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური აქტივები

1. განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ფინანსური
აქტივების კლება -2842123 ლარის ოდენობით.

ლარებში

ფინანსური აქტივების ცვლილება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

ზრდა	1829222	0	0
ვალუტა და დეპოზიტები	1829222	0	0
კლება	0	486700	2842123
ვალუტა და დეპოზიტები	0	486700	2842123

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

მუხლი 12. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ვალდებულებების ცვლილება

ლარებში

ვალდებულებების ცვლილება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა
ვალდებულებების კლება	5819	0	0
საშინაო	5819	0	0
სხვა კრედიტორული დავალიანებები	5819	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

თავი V

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები

მუხლი 13. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები და პროგრამები
 განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის პრიორიტეტები (პირველი დონე), მათ ფარგლებში განსახორციელებელი პროგრამები (მეორე დონე) და ქვეპროგრამები (მესამე და მესამისშემდგომი დონეები) შემდეგი რედაქციით:

1. ხელმისაწვდომი, ხარისხიანი ჯანდაცვა

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის პრიორიტეტია აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობაზე ზედამხედველობა, მის გაუმჯობესებაზე ზრუნვა.

1.1. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, აგრეთვე აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრებთა მედიკამენტებით დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 02)– (ამოღებულია)

1.2. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული

აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ამბულატორიული დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 03)

სამინისტროს მიერ აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის მრავალწლიანი შესწავლისა და დასაბუთებული ანალიზის შედეგების საფუძველზე განსაზღვრულია ის ძირითადი აუცილებლობები, რაც ამბულატორიულ-საკონსულტაციო და სადიაგნოსტიკო სფეროში მოქალაქეთათვის სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს.

ის გარემოება, რომ დევნილი და ოკუპირებულ ტერიტორიებზე მცხოვრები მოსახლეობა, რიგი ობიექტური მიზეზების გამო, პროგნოზულად ჯანმრთელობის შემდგომი გაუარესების მაღალი რისკის კატეგორიას განეკუთვნება, განსაზღვრავს გაცილებით მეტ მოთხოვნას სამედიცინო სერვისის იმ

ცალკეულ სახეებზე, რაც სახელმწიფოს მიერ დღეისდღეობით ჯერ კიდევ არ ფინანსდება.

დადგენილია, რომ აფხაზეთის მოსახლეობის სამედიცინო აქტივობა ქვეყნის საშუალო მაჩვენებელთან შედარებით მნიშვნელოვნად დაბალია (არაუმეტეს 45-50%). ე.წ. „დევნილთა სოციალური თვითიზოლაციის ფენომენტთან“ ერთად ამ შემთხვევაში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამედიცინო სერვისის ცალკეულ სახეებზე (მათ შორის, ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ დონეზეც) მოქალაქეთა ფინანსური ხელმიუწვდომლობა. ეს გარემოება გარკვეული რისკების შემცველია, რადგან მასზეა დამოკიდებული დაავადებათა გამოვლინების ვადები, დიაგნოზის ვერიფიცირება და მკურნალობის სწორი ტაქტიკა, ვინაიდან, დაგვიანებულ შემთხვევებში კონკრეტული პაციენტის ჯანმრთელობისა და სიცოცხლის პროგნოზი, ხშირ შემთხვევებში არაკეთილსაიმედო ხდება.

ასეთ ვითარებაში და აფხაზეთის მოსახლეობის დაბალი სამედიცინო აქტივობის გათვალისწინებით, არსებით მნიშვნელობას იძენს მოსახლეობის სასიცოცხლოდ აუცილებელი სამედიცინო დახმარებით ეფექტური უზრუნველყოფა, რასაც მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს შესაბამის, დასაბუთებულ პროგრამულ ჯანდაცვით ღონისძიებათა შემუშავება და სწორი მენეჯმენტის პირობებში რეალიზაცია და რაც, საბოლოო ჯამში, მთავარ შედეგზე – ჩვენი დევნილი თანამემამულეების და ოკუპირებულ აფხაზეთში მცხოვრებთა ჯანმრთელობის გაუმჯობესებაზე იქნება ორიენტირებული.

აფხაზეთის მოსახლეობის ამბულატორიულ-საკონსულტაციო და სადიაგნოსტიკო, ასევე, სამკურნალო დახმარების ცალკეული სახეებით უზრუნველყოფა გულისხმობს საპროგნოზო პერიოდში ამბულატორიული დახმარების მრავალკომპონენტური პროგრამის რეალიზებას კვალიფიციური, სპეციალიზებული და მაღალტექნოლოგიური გამოკვლევების და მკურნალობის იმ სახეებით, რაც ჯერ კიდევ დარჩენილია ცენტრალური (სახელმწიფო) ჯანდაცვითი პროგრამების მიღმა.

პროგრამის კომპონენტების განსაზღვრისას მნიშვნელობა ენიჭება მათ ეფექტურობას, ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე/სიცოცხლის გახანგრძლივებაზე მათი რეალური პოზიტიური ზემოქმედების ხარისხს და სხვა იმ დადებით მომენტებს, რაც ვითარების კონტროლირებად სივრცეში მოქცევისთვის და დინამიკაში გაუმჯობესებისთვისაა აუცილებელი.

პროგრამის კომპონენტებად რეალიზებული იქნება:

- * ბირთვული მაგნიტურ-რეზონანსული და კომპიუტერული ტომოგრაფია (სხვადასხვა სახეები);
- * ენდოსკოპიური გამოკვლევების ცალკეული სახეები;
- * დოპლეროგრაფია;
- * მხედველობის ორგანოს და სისხლის მიმოქცევის სისტემის ორგანოთა სკრინინგული გამოკვლევები;
- * სტომატოლოგიური ორთოპედიული პროთეზირება;
- * სამკურნალო რეაბილიტაცია და აბილიტაცია;
- * მაღალტექნოლოგიური ლაბორატორიულ-სადიაგნოსტიკო კომპონენტი; რეპროდუქციული ჯანმრთელობის ხელშეწყობა;
- * ამბულატორიული პროფილის სხვა მიმართულებები/კომპონენტები.

პროგრამის სიახლეა ის, რომ მასში განსაზღვრული სერვისები გავრცელდება ოკუპირებულ აფხაზეთში ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეებზე, მიუხედავად ეთნიკური კუთვნილებისა.

პროგრამის რეალიზაციის ფარგლებში, სამინისტროს მრავალმხრივ ანალიზზე დაფუძნებული პროგნოზით, დადებით შედეგები იქნება გამოხატული აფხაზეთის მოსახლეობის ამბულატორიულ-პოლიკლინიკური პროფილის მაღალტექნოლოგიური გამოკვლევების სფეროში, ასევე, მკურნალობის ცალკეულ სახეებში.

შესაძლებელი გახდება აფხაზეთის მოსახლეობისთვის ეფექტური, მაღალშედეგიანი და,

მნიშვნელოვანწილად, საბოლოო შედეგზე ორიენტირებული სადიაგნოსტიკო გამოკვლევების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის გზით დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და ადეკვატური, დროული მკურნალობისთვის მყარი საფუძვლების შექმნა, რაც, საბოლოო ჯამში, მოსახლეობის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის გაუმჯობესების წანამდღვარი იქნება.

კერძოდ, პროგრამით მოცულ ბენეფიციარებს პროფილური გამოკვლევების საფუძველზე დაესმებათ და დაუზუსტდებათ დიაგნოზი. სწორი, ვერიფიცირებული დიაგნოზის პირობებში გაადვილდება მკურნალობის ტაქტიკის შერჩევა და გაცილებით ეფექტური იქნება მისი შედეგები.

მკურნალობის დროულობა კეთილსასურველ შედეგს მოახდენს დაავადების გამოსავალზე. შესაძლებელი გახდება გართულებების, მათ შორის, ხშირად, სიცოცხლისათვის საშიშის, დროული პრევენცია.

გაუმჯობესდება საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ამსახველი ინდიკატორები.

მოსახლეობაში კიდევ უფრო განმტკიცდება სახელმწიფოს მხრიდან მათზე ზრუნვის შეგნება.

გარდა ამისა, დევნილ და ოკუპირებულ აფხაზეთში მცხოვრებ საზოგადოებაში დადებითისკენ შეიცვლება საკუთარი ჯანმრთელობისადმი დამოკიდებულების და პასუხისმგებლობის ვექტორი.

1.3. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ჰოსპიტალური დახმარების პროგრამა- (პროგრამული კოდი 05 04)

სამინისტროს მიერ აფხაზეთის მოსახლეობის ჯანმრთელობის მდგომარეობის ამსახველი პარამეტრების მრავალწლიანი შესწავლის შედეგები და მისი დინამიკური ანალიზი აჩვენებს ქვეყნის მოსახლეობის ამ ნაწილის ზოგადი და კერძო ავადობის, ასევე, დემოგრაფიული მაჩვენებლების არცთუ სახარბიელო მდგომარეობას. საკმარისია აღინიშნოს, რომ დაავადებათა საერთაშორისო კლასიფიკაციის (დსკ) მე-10 გადახედვის კლასიფიკატორის ჯგუფების ნაწილში დევნილთა ავადობა 1.3-1.5-ჯერ და მეტადაც აღემატება ქვეყნის საშუალო პარამეტრებს.

დამაფიქრებელია, რომ ადგილი აქვს მოსახლეობის დაბერების, დაავადებათა (მათ შორის, სიმსივნური და სისხლის მიმოქცევის სისტემის პათოლოგიების) და მოკვდაობის „გაახალგაზრდავების“ შემამფოთებელ ტენდენციებს, რაც, საბოლოო ჯამში, უარყოფითად აისახება როგორც აფხაზეთის მოსახლეობის, ისე, ზოგადად, ქვეყნის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის მაჩვენებლებზეც.

ვითარების დეტალური ანალიზი ადასტურებს, რომ სამინისტროს მიზნობრივი ჯანდაცვითი პროგრამების სახით აფხაზეთის მოსახლეობისთვის პროფილური სამედიცინო საქმიანობის სწორი დაგეგმვა-რეალიზაციის პირობებში შესაძლებელი ხდება მდგომარეობის მეტ-ნაკლები სტაბილიზაცია და, რიგ შემთხვევებში, დადებითი ტენდენციების მიღწევა.

ამ პირობებში სამინისტრო არსებით მნიშვნელობას ანიჭებს მოსახლეობის ჰოსპიტალური სამედიცინო დახმარების იმ ცალკეული სახეებით უზრუნველყოფას, რაც ჯერ კიდევ არ ფინანსდება ფართო სპექტრის ცენტრალური (სახელმწიფო) ჯანდაცვითი პროგრამებით და რაც ორიენტირებულია მოქალაქეთათვის ამ სახის მკურნალობის ხელმისაწვდომობაზე, მათი სამედიცინო აქტივობის ამაღლებაზე.

შესაბამისად, ამ პროგრამის განხორციელება, დამატებითი ღონისძიების სახით, ემსახურება დიაგნოზების ვერიფიცირებას კორონაროგრაფიული გამოკვლევების სახით, რაც აუცილებლად მოითხოვს სტაციონარულ პირობებში განხორციელებას და, ასევე, ჰოსპიტალური დახმარების სხვა ცალკეულ სახეებს, მათ შორის, მეტად ეფექტურ, პაციენტის ცხოვრების ხარისხისთვის დიდი მნიშვნელობის მქონე ოპერაციულ მკურნალობას – მენჯ-ბარძაყის სახსრის ტოტალურ ენდოპროთეზირებას.

პროგრამის სიახლეა ის, რომ მასში განსაზღვრული სერვისები გავრცელდება ოკუპირებულ აფხაზეთში ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეებზე, მიუხედავად ეთნიკური კუთვნილებისა.

პროგრამის რეალიზაციის ფარგლებში განსაზღვრულია საპროგნოზო პერიოდში დადებითი შედეგების მიღწევა აფხაზეთის მოსახლეობის სტაციონარული სამედიცინო დახმარების სფეროში, კერძოდ, გავრცელების მაღალი სიხშირით წარმოდგენილი გულის იშემიური დაავადებების მიზანმიმართული, მაღალკვალიფიციური გამოკვლევების გზით შესაძლო სერიოზულ გართულებათა პრევენცია და კონკრეტული პაციენტების ჯანმრთელობის რეალური გაუმჯობესების მიღწევა დროული მკურნალობით; საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის პარამეტრების დადებითი დინამიკის ტენდენციის ფორმირების ხელშეწყობა და შემდგომი განვითარება. სამედიცინო სერვისის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის პირობებში საკუთარი ჯანმრთელობისადმი მოსახლეობაში ჯერ კიდევ მყარად დამკვიდრებული ინდიფერენტული მიდგომის შეცვლა ობიექტური შეფასების ასპექტში და, ამ მხრივ, სამედიცინო აქტივობის ამალღების პრიორიტეტულობის შეგნების მიღწევა.

1.4. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა გასვლითი პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 05)

დევილთათვის ამბულატორიულ-საკონსულტაციო პროფილის დახმარების მიახლოების მიზნით, აფხაზეთის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ ფორმირებული სამედიცინო ჯგუფების მიერ რეალიზებული მრავალპროფილიანი პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების სისტემა წლების მანძილზე დადებითადაა აპრობირებული და მას პოზიტიური შედეგები მოაქვს როგორც იგპ-თა სამედიცინო მომსახურების გაუმჯობესების, ისე, ახლო პერიოდსა და პერსპექტივაზე გათვლილ ოპტიმალურ ღონისძიებათა კომპლექსის განსაზღვრისა და ფორმირების თვალსაზრისით.

პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების ძირითადი მიზანია ავადობის აქტიური გამოვლინება, ჯანმრთელობის ფორმირებისა და განმტკიცებისათვის მიმართული დროული სამედიცინო გამოკვლევები, დაავადებათა პრევენცია და გაუვრცელებლობის ხელშეწყობა.

ამ სახის ღონისძიებები საკმაოდ მნიშვნელოვანი ფაქტორია დევილი თანამემამულეების სამედიცინო აქტივობის ამალღების კუთხითაც და, ამასთან, იგი საფუძველს ქმნის იმისათვის, რომ შემდგომში დევილთა და ადგილობრივი სამედიცინო დაწესებულებების მიერ განხორციელდეს დინამიკური მეთვალყურეობა პაციენტებზე.

პროფსამედიცინო ღონისძიების ეფექტურობას ბევრი ფაქტორი განსაზღვრავს, მათ შორის ერთ-ერთი მთავარია ის გარემოება, რომ იგი მოიცავს (მართალია, ერთჯერადად) ბევრ ისეთ მოქალაქეს, რომლებიც, გარკვეული მიზეზების გამო, არ ან ვერ მიმართავენ სამედიცინო დაწესებულებას. იგპ-თა შორის ამ აქციის მსვლელობისას საკმაოდ მაღალია მწვავე დაავადებათა გამოვლენის ხვედრითი წილიც, რაც კიდევ ერთი დადასტურებაა ამ პროფილის ღონისძიებათა აუცილებლობისა.

დევილებში მასობრივი პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების კამპანიისას არცთუ იშვიათად ვლინდება ისეთი სერიოზული პათოლოგიებიც კი, როგორცაა გადატანილი მიოკარდიუმის ინფარქტი, ავთვისებიანი წარმონაქმნები და სხვ. ხშირია ქრონიკული და კომბინირებული დაავადებებიც, რომლებიც ხშირ შემთხვევებში ადრე პაციენტისთვის ცნობილი არ იყო, ან, იცოდა მათ შესახებ, მაგრამ აქტიურად არ მიმართავდა სამედიცინო დაწესებულებას (ე.წ. „აისბერგი“).

სამინისტრო მნიშვნელოვან აქცენტს აკეთებს მობილური ბრიგადების აღჭურვაზეც. ამ მხრივ საყურადღებოა, რომ აქციების პროცესში ფართოდ გამოიყენება თანამედროვე სადიაგნოსტიკო აპარატურა (პორტატული ულტრასონოგრაფები, ელექტროკარდიოგრაფები, გლუკომეტრები, ასევე, კოლპოსკოპი და სხვ.). ამასთანავე, სათანადო მედიკამენტური ბაზის ქონის პირობებში პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვები არამარტო უფრო ეფექტური, არამედ გაცილებით აქტიურიც ხდება. ამის გათვალისწინებით და რეალურ მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე, სამინისტრო არსებით ყურადღებას უთმობს პროგრამის ბიუჯეტში აუცილებელი მედიკამენტების ფართო სპექტრით წარმოდგენის თემას.

სამინისტროს მიერ მოსახლეობის მრავალპროფილიანი პროფსამედიცინო გასინჯვების სერვისით უზრუნველყოფა, განსაკუთრებით, რეგიონებში, პირველადი, ხარისხიანი ჯანდაცვის რეალური ხელმისაწვდომობის ფაქტორია და ორიენტირებულია პაციენტთა დაავადებათა ადრეულ გამოვლენაზე, სწორ დიაგნოსტიკაზე, რაც ეფექტური მკურნალობის ტაქტიკის შერჩევის აუცილებელი პირობაა, აგრეთვე, მოქალაქეთა სამედიცინო აქტივობის ამალღებაზეც. არანაკლებ მნიშვნელოვანია დაავადებათა და მათი გართულებების პრევენციის სერიოზული შესაძლებლობაც.

პროგრამის რეალიზაციის ფარგლებში, დადებით შედეგებს მივიღებთ აფხაზეთის მოსახლეობის პირველადი ჯანდაცვის პროფილის ღონისძიებების მიახლოების სფეროში. შესაძლებელი გახდება აფხაზეთის მოსახლეობისთვის საკმაოდ ეფექტური, მოქნილი, მასობრივი და შედარებით რესურსდამზოგველი სერვისის ადგილზე მიწოდების გზით დაავადებათა ადრეული გამოვლენა და ადეკვატური, დროული მკურნალობისთვის საფუძვლების შექმნა, რაც, საბოლოო ჯამში, მოსახლეობის საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის გაუმჯობესების წანამძღვარი იქნება.

1.5. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სარეაბილიტაციო მკურნალობის პროგრამა – (პროგრამული კოდი 05 09)– (ამოღებულია)

1.6. რეპროდუქციული ჯანმრთელობის გაუმჯობესების მიზნობრივი პროგრამა – (პროგრამული კოდი 05 10)– (ამოღებულია)

1.7. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალური მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 06)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროში დევნილ მოქალაქეთა მიმართვების/განცხადებების ანალიზი აჩვენებს, რომ, ხშირ შემთხვევებში:

1. დევნილი პაციენტების დიდი ნაწილისთვის გადაუჭრელი პრობლემაა სტაციონარული/ჰოსპიტალური მკურნალობის ღირებულების თანადაფინანსების თანხების მოძიება.
2. მედიკამენტების შესაძენი თანხების უქონლობის გამო, მკურნალობა დაგვიანებით ან არასრულფასოვნად ტარდება.
3. პრობლემურია ტუბერკულოზით დაავადებულ ბავშვთა სანატორიულ-კურორტული რეაბილიტაციის საკითხი.

პროგრამა ორიენტირებულ იქნება ზემოაღნიშნული და სხვა, შესაძლო მიმართულებებით მუშაობის გააქტიურებაზე.

პროგრამის კომპონენტები მოიცავს:

* სტაციონარული/ჰოსპიტალური მკურნალობის ღირებულების თანაგადახდის თანხების ნაწილობრივ ანაზღაურებას, სავარაუდოდ, არაუმეტეს 1000 ლარისა ერთ ბენეფიციარზე 1 კალენდარული წლის განმავლობაში (ბენეფიციართა კატეგორიების მიხედვით).

* მედიკამენტების ღირებულების ანაზღაურებას (ბენეფიციართა კატეგორიების მიხედვით).

* აფხაზეთიდან დევნილ, აგრეთვე, ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ ტუბერკულოზით დაავადებულ ბავშვთა დამატებითი სამედიცინო-სარეაბილიტაციო დახმარებას, რაც სრული გაჯანსაღებისთვის მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. ამასთან, ბავშვის მკურნალობის სრულფასოვან, დასრულებულ მკურნალობაზეა დამოკიდებული საბოლოო განკურნება და ოჯახის დანარჩენი წევრების უსაფრთხოება.

* დევნილთა სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესების ხელშემწყობ სხვა შესაძლო ღონისძიებებს.

პროგრამის რეალიზაცია ხელს შეუწყობს დევნილი მოსახლეობის სტაციონარული/ჰოსპიტალური მკურნალობის მეტ ოპერატიულობას და ხარისხს; ავადმყოფთა მედიკამენტურ დახმარებას, რაც დროულ, ადეკვატურ მკურნალობაზე და, შესაბამისად, პოზიტიურ შედეგზე იქნება ორიენტირებული; სახელმწიფო პროგრამებს მიღმა დარჩენილი ტუბსაწინააღმდეგო ღონისძიებების (ბავშვთა ასაკის ტუბერკულოზით დაავადებულთა სანატორიულ-კურორტული რეაბილიტაცია) დამატებით ჩართვას ამ მიმართულებით არსებულ მკურნალობის არსებულ ფართო სპექტრში, რაც დააჩქარებს ბენეფიციართა გაჯანსაღებას და სამედიცინო რეაბილიტაციას, ასევე, სოციალურ-ფსიქოლოგიური სტატუსის აღდგენას.

პროგრამა მნიშვნელოვანი შედეგით იქნება, პირველ რიგში, სოციალურად დაუცველი, ასევე, მცირე ფინანსური შესაძლებლობების მქონე დევნილთა ოჯახებისთვის.

2. სოციალური უზრუნველყოფა

სოციალური დახმარების ზრდა ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობისათვის, სოციალური დახმარება დაეფუძნება ბენეფიციართა მიზნობრივ დახმარებას და პრიორიტეტის ფარგლებში დაგეგმილი ღონისძიებები უზრუნველყოფს მის შემდგომ დახვეწას, რათა გაიზარდოს, როგორც მიზნობრიობის სიზუსტე, ისე დახმარების ეფექტიანობა.

2.1. დევნილთა სოციალური უზრუნველყოფის პროგრამა – (პროგრამული კოდი 13 02, 14 02, 15 02)

პროგრამა ითვალისწინებს დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას, ერთჯერადი დახმარებების გაცემას აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის მიერ გამოცემული წესის შესაბამისად შემდეგი კატეგორიებისათვის:

- მკვეთრად გამოხატული შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირებზე – 150 ლარი;
- მეორე მსოფლიო ომის მონაწილეებზე – 150 ლარი;
- მარჩენალდაკარგულებზე – 150 ლარი;
- დედ-მამით ობოლ არასრულწლოვანებზე (თითოეულზე) – 150 ლარი;
- ოთხ და მეტ არასრულწლოვან შვილიან ოჯახებზე – 150 ლარი;
- 100 წელს გადაცილებულებზე – 150 ლარი;
- შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე ბავშვებზე და ბავშვობიდან შეზღუდული შესაძლებლობის სტატუსის მქონე პირებზე – 150 ლარი;
- სხვა მძიმე სოციალურ მდგომარეობაში მყოფ ოჯახებზე – კომისიური გადაწყვეტილებით არა უმეტეს 200 ლარისა.

2.2. გალის რაიონის (კონფლიქტის ზონა) სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგთა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარების პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 09)

პროგრამის მიზანია საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიაზე, კერძოდ, გალის რაიონში მცხოვრები და მოღვაწე სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური მხარდაჭერა, რაც თავის მხრივ გააუმჯობესებს მათ სოციალურ – ეკონომიკურ მდგომარეობას.

2.3. დევნილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 13 03, 14 03, 15 03)

ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა დევნილთა საკუთრებაში/სარგებლობაში გადაცემულ საცხოვრებელ ობიექტებში მცირე და გადაუდებელი სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარება.

2.4. დევნილთა ჩასახლების ობიექტებში სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარების უზრუნველყოფის პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 02)

ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა საკუთრებაში/სარგებლობაში გადაცემულ საცხოვრებელ ობიექტებში სარემონტო აღდგენითი სამუშაოების ჩატარება.

2.5. საბავშვო ბაღის მშენებლობა (პროგრამული კოდი 13 05)– (ამოღებულია)

2.6. აფხაზეთიდან დევნილთათვის მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებზე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შექმნის ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 11 03)

დევნილთა მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებში, რომლებიც საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პროგრამის შესაბამისად, გრძელვადიან საცხოვრებელ ფართებად გადაეცათ აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირებს-დევნილებს, შეიქმნას ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობები, არჩეულ იქნენ თავმჯდომარეები, რითაც ხელს შეუწყობენ კორპუსებში შემდგომი განვითარებისა და კეთილმოწყობის მიზნით შესაბამისი მექანიზმების შემუშავებას.

მათი საკუთრების უფლების რეგისტრაციის აუცილებლობა გამოიწვევს ურბანული პოლიტიკის, განსახლების პრობემების გაუმჯობესებისა და ადგილობრივ თვითმართველობებთან ადაპტირებას.

2019 წლის რესპუბლიკურ ბიუჯეტის პროექტით ინიცირებულია/დაგეგმილია კონკრეტული თანხის მიმართვა, რის საფუძველზე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო, საქართველოს კანონის მოთხოვნათა შესაბამისად განახორციელებს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობების ჩამოსაყალიბებლად საჭირო თანხების.

3. განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

წარმატებული სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანეს საყრდენს განათლებული საზოგადოება წარმოადგენს. სახელმწიფო პოლიტიკის მთავარი პრიორიტეტი სწორედ მომავალი თაობის ხარისხიანი განათლების უზრუნველყოფა და ქვეყნის მომავალში რესურსების ინვესტირებაა. შესაბამისად, აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო ატარებს ერთიან სახელმწიფო პოლიტიკას და ხელს უწყობს განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმების დანერგვას აფხაზეთის 13 საჯარო და ოკუპირებულ ტერიტორიაზე – გალის რაიონში განთავსებულ 31 საშუალო სკოლაში. სამინისტრო მოწოდებულია აფხაზეთიდან ახალგაზრდებს შეუქმნას ხარისხიანი განათლების მიღებისათვის სათანადო სასწავლო პრობემები და გარემო, ხელი შეუწყოს მათ წარმოჩენას, მათი საზოგადოებრივი ინტეგრაციის პროცესს და სხვ.

3.1. განათლების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 04)

განათლების ხელშეწყობის პროგრამის ძირითად მიმართულებასა და მიზანს წარმოადგენს სამშვიდობო კულტურის დანერგვისა და ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდაჭერი ღონისძიებების გატარება, აფხაზეთის საჯარო სკოლებში სკოლების ინფრასტრუქტურისა და მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება, გალის რაიონში მცხოვრები სკოლამდელი აღზრდისა და სახელოვნებო სკოლების პედაგოგებისა და ადმინისტრაციულ-ტექნიკური პერსონალის ფინანსური მხარდაჭერა. მოსწავლეებისა და პედაგოგების პრობლემების იდენტიფიცირება, განათლების პოლიტიკის შემუშავებისა და გატარების პროცესებში მონაწილეობა მოსწავლე-ახალგაზრდობის სამოქალაქო აქტივობისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, პროგრამების შემუშავება და სათანადო ღონისძიებების გატარება და სხვ.

3.1.1. „სასკოლო ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 01)

პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებული იქნება სკოლების სასწავლო პროცესისათვის აუცილებელი ტექნიკური აღჭურვილობისა და ასევე, ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების მიზნით ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის საჭირო მასალების შეძენა.

3.1.2. „წარმატებული ახალგაზრდების მხარდაჭერა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 02)

ქვეპროგრამის მიზანია აფხაზეთიდან დევნილი ნიჭიერი ახალგაზრდების ფინანსური მხარდაჭერა, რათა მათ შეძლონ საკუთრი ნიჭისა და შესაძლებლობების სრულად გამოვლენა, რეალიზება და ღირსეული ადგილის დამკვიდრება ქვეყნის მშენებლობისა და განვითარების საქმეში თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად.

3.1.3. „კარიერის დაგეგმვა, პროფესიული ორიენტაცია და სახელობო სწავლება სკოლებში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 03)

ქვეყანაში პროფესიული განათლების შესაძლებლობების შესახებ უფროსკლასელთა ინფორმირებულობის ამაღლება, აღნიშნული მიმართულებით სწავლის მოტივაციის შექმნა, სხვადასხვა რეგიონებში პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამებისა და სპეციალობების პოპულარიზაციისა და ხელმისაწვდომობის გაზრდა. ქვეპროგრამის მიზანია უფროსკლასელ მოსწავლეთა პროფესიულ ორიენტაციაში გარკვევა, მათთვის დახმარების გაწევა მომავალი პროფესიული საქმიანობის გააზრებულად არჩევასა და კარიერის სწორად დაგეგმვაში.

3.1.4. „აფხაზური ენის პედაგოგთა გადამზადება“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 04)

– (ამოღებულია)

3.1.5. „სამოქალაქო ცნობიერებისა და კულტურის განათლების ხელშეწყობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 05)– (ამოღებულია)

3.1.6. „შემეცნებით-საგანმანათლებლო პროგრამები შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოზარდებისათვის“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 06)– (ამოღებულია)

3.1.7. „საზაფხულო ბანაკი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 07)

პროექტი ითვალისწინებს სამოქალაქო განათლების, ფიზიკური, ინტელექტუალური და შემეცნებითი ხასიათის სხვადასხვა აქტივობებს, რაც ავითარებს მოზარდების გონებრივ და ფიზიკურ უნარ-ჩვევებს, აძლევს სათანადო ცოდნას ჯანსაღი ცხოვრების წესის თაობაზე, მოსწავლეებს აზიარებს დემოკრატიულ ღირებულებებზე დამყარებულ სამოქალაქო ცნობიერებას.

3.1.8. „მწიგნობართა კლუბი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 08)

წიგნიერების საერთაშორისო კვლევებიდან გამომდინარე, საქართველოში წიგნიერების დონე საშუალოზე დაბალია. წიგნიერების დონის ასამაღლებლად და წიგნიერების პოპულარიზაციის მიზნით, აფხაზეთის საჯარო სკოლებში შექმნილია „მწიგნობართა კლუბები,“ სადაც ეწყობა წიგნების კითხვა, იმართება დისკუსიები წაკითხული ნაწარმოების ირგვლივ. აღნიშნული კლუბების მხატვრული და სამეცნიერო ლიტერატურით უზრუნველყოფა ხდება სკოლებისა და მობილური ბიბლიოთეკების მეშვეობით, რომელთა წიგნადი ფონდის განახლება ხორციელდება აღნიშნული პროექტის ფარგლებში. ეწყობა შეხვედრები საზოგადოების ცნობილ ადამიანებთან, მწერლებთან, მეცნიერებთან.

3.1.9. „წლის მოსწავლე“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 09)– (ამოღებულია)

3.1.10. „კონფერენციები, შეხვედრები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 10)

3.1.11. „აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის სტიპენდია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 12)

განათლებული ახალგაზრდობა ქვეყნის წარმატებისა და განვითარების საწინდარია. პროგრამა ხელს შეუწყობს ახალგაზრდებში ზუსტი, საბუნებისმეტყველო და ჰუმანიტარული მიმართულების საგნების შესწავლის მოტივაციის ამაღლებას, მათი ინტელექტუალური პოტენციალის განვითარებას და პროფესიონალებად ჩამოყალიბებას. პროექტის განხორციელება წარმოადგენს ახალგაზრდების მხარდაჭერის მიმართულებით გადადგმულ ქმედით ღონისძიებას.

3.1.12. „დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარისა და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 11)

აფხაზეთის საკითხის პოპულარიზაციის თვალსაზრისით მნიშვნელოვანია აფხაზეთის თემატიკა ზემო მუშავე ახალგაზრდების მხარდაჭერა. ამ კუთხით ერთ-ერთი ქმედითი ნაბიჯია დიმიტრი (არზაყან)

ემუხვარის (პოლიტიკის მეცნიერების დარგში) და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიების დანიშვნა. სტიპენდიები მიენიჭებათ აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე განსაკუთრებული მიღწევებითა და წარმატებებით წარმოჩენილი მაგისტრატურისა და ბაკალავრიატის სტუდენტებს.

დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარისა (პოლიტიკის მეცნიერების დარგში) და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიების მოსაპოვებლად ბაკალავრიატისა და მაგისტრატურის სტუდენტებს მოეთხოვებათ მაღალი აკადემიური მოსწრება, სამეცნიერო პუბლიკაციის ავტორობა ან თანაავტორობა, სამეცნიერო კონფერენციებში მონაწილეობა, მაღალი საზოგადოებრივი აქტიურობა.

3.1.13. აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს თანამშრომელთა პერსონალური და პროფესიული უნარების განვითარების ტრენინგები (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 13)– (ამოღებულია)

3.1.14. შეხვედრები (1. ღვაწლმოსილ პედაგოგებთან; 2. მედალოსან კურსდამთავრებულებთან;

3. წარმატებულ სტუდენტ-ახალგაზრდობასთან) (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 14)

სამინისტრო მუდმივად ზრუნავს აფხაზეთის მკვიდრ ღვაწლმოსილ პედაგოგებზე. ამ მიზნით, გაიმართება დევნილ, გამოჩენილ მასწავლებლებთან შეხვედრა. ასევე დაგეგმილია შეხვედრები აფხაზეთის საჯარო და გალის ოკუპირებული ტერიტორიის საშუალო სკოლების მედალოსან კურსდამთავრებულებთან, წარმატებულ სტუდენტ -ახალგაზრდებთან. აღნიშნული აქტივობები ხელს უწყობს სწავლის მოტივაციის ამაღლებას.

3.1.15. „თანაბარი შესაძლებლობები – თანაბარი მზრუნველობა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 15)

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოზარდები საჭიროებენ სპეციალურ ფსიქო-სოციალურ აქტივობებში ჩართვას მათი ინტეგრირების მიზნით. მათი აღზრდა-განათლება მოითხოვს განსაკუთრებულ მიდგომას და ადაპტირებულ აქტივობებს. აღნიშნული ქვეპროგრამა ხელს უწყობს ძირითადი მიზნის მიღწევას – შშმ მოზარდების მაქსიმალურ ინტეგრირებას სოციალურ გარემოში, პიროვნული განვითარების რესურსების აქტივაციას. ასევე, არსებული კომუნიკაციური სირთულეების დაძლევის და სოციალური უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას.

3.1.16. საინფორმაციო ბანკი საზღვარგარეთ მცხოვრებ აფხაზეთიდან ლტოლვილ წარმატებულ ახალგაზრდებზე“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 16)– (ამოღებულია)

3.1.17. აფხაზური ენის პედაგოგთა ფინანსური მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 06 04 17)

საქართველოს კონსტიტუციით, აფხაზურ ენას, ქართულ ენასთან ერთად, აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში, აქვს სახელმწიფო ენის სტატუსი. აღნიშნული ავალდებულებს საქართველოს სახელმწიფოს ხელი შეუწყოს აფხაზური ენის შესწავლას, დაცვასა და განვითარებას.

აფხაზეთის ექვს საჯარო სკოლაში სწავლების საშუალო საფეხურზე არჩევითი საგნის სახით ისწავლება აფხაზური ენა. აფხაზური ენის სწავლება სკოლებში დაკავშირებულია რიგ სირთულეებთან: დაბალი ფინანსური ანაზღაურება, აფხაზური ენის სპეცილისტთა ნაკლებობა და სხვა.

3.1.18. „სამოქალაქო განათლება- აქტიურ მოქალაქეთა პროგრამა“ (06 04 18)

ქვეპროგრამის მიზანია ახალგაზრდებში საგრანტო წინადადებაზე მუშაობის უნარ-ჩვევების შემენა-განვითარება, პროექტების წერის სწავლება, საგრანტო წინადადების შემუშავება. პროგრამის მთავარი მიმართულებაა მოსწავლეთა მიერ მიღებული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება.

3.1.19. „ვიცნობდეთ ქვეყნის გმირებს“ (06 04 19)

პროგრამის მიზანია ახალგაზრდებში პატრიოტული სულისკვეთების ამაღლება, საქართველოს ერთიანობისათვის თავდადებული გმირების წარმოჩენა, არაფორმალური განათლების ხელშეწყობა. პროგრამის ფარგლებში აფხაზეთის საჯარო და ოკუპირებული გალის რაიონის სკოლების მოსწავლეების მიერ მოხდება ინფორმაციის მოძიება თანამედროვე ქართველ გმირებზე, საინტერესო ისტორიების ჩაწერა-წარმოჩენა, გმირების ოჯახის წევრებსა და ახლობლებთან შეხვედრები.

3.1.20. „ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ქართულის ენის პედაგოგთა ტრენინგი“ (06 04 20)– (ამოღებულია)

3.2. აფხაზეთის მეცნიერთა მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 05)

პროგრამამ ხელი უნდა შეუწყოს აფხაზეთიდან დევნილ და აფხაზეთის საკითხზე მომუშავე მეცნიერებს თავიანთი შესაძლებლობების სრულად წარმოჩენაში, სრულფასოვანი სამეცნიერო კვლევების ჩატარებაში, ნაშრომების გამოცემაში, საზღვარგარეთის საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და ლაბორატორიებში გამოცდილების მიღებაში, ამ მუშაობის შედეგების გამოქვეყნებაში.

3.3. სამშვიდობო და სამოქალაქო განათლების მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 06)

3.3.1. „მოსწავლეთა ინტელექტუალური განვითარება“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 01)– (ამოღებულია)

3.3.2. „მობილური ბიბლიოთეკა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 02)– (ამოღებულია)

3.3.3. „ლიტერატურულ – შემოქმედებითი კონკურსი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 03) (ამოღებულია)

3.3.4. „აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის საკითხები – გამოკვლევები და საჭიროებები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 04)– (ამოღებულია)

3.3.5. „აფხაზეთის მოზარდთა ლიდერობის სკოლა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 05)– (ამოღებულია)

3.3.6. „აფხაზეთის მოზარდები მედია-პროექტში „ეტალონი“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 06)

ქვეპროგრამა წარმოადგენს სამინისტროს სამოქმედო გეგმის ნაწილს. ქვეპროგრამის საშუალებით აფხაზეთის წარმატებულ მოსწავლეებს მიეცემათ შესაძლებლობა მონაწილეობა მიიღონ ერთ-ერთ პოპულარულ ინტელექტუალურ მედია-პროექტში „ეტალონი“. აღნიშნული ხელს უწყობს მოზარდებში ინტელექტუალურ-შემეცნებითი დონის ამაღლებას.

3.3.7. „წინაპართა ნაკვალევზე“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 07)– (ამოღებულია)

3.3.8. „საქმიანი არდადეგები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 08)– (ამოღებულია)

3.3.9. „სამოქალაქო აქტიურობის ამაღლება მოზარდებში“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 06 09)– (ამოღებულია)

3.4. სამშვიდობო ინიციატივები, სამოქალაქო ინტეგრაცია, ნდობის აღდგენის მხარდაჭერა და

დიალოგისაკენ მიმართული შესაძლებლობების გაძლიერება (პროგრამული კოდი 19 02)

ნდობის აღდგენისა და შერიგების საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის სტრატეგიის ნაწილია სამშვიდობო ინიციატივათა პროგრამა, რომელიც ითვალისწინებს ქართულ და აფხაზურ საზოგადოებას შორის ნდობის აღდგენის ხელშეწყობას, ტოლერანტობის უნარჩვევების განვითარებას, ადამიანის უფლებათა პატივისცემას, წიგნიერების დონის ამაღლების სტრატეგიების დაუფლებასა და დანერგვას პრაქტიკაში, ქართველი და აფხაზი მოსწავლე-ახალგაზრდების საგანმანათლებლო შესაძლებლობების განვითარების ხელშეწყობას ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის.

3.4.1. სამშვიდობო რესურსები ქართულ-აფხაზური ურთიერთობები და საქართველოს ევროპული მომავალი (19 02 01)

ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესების ხელშეწყობის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია სახელმწიფო ინსტიტუტების, სამოქალაქო საზოგადოების, საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ახალგაზრდა ლიდერების ძალისხმევით შესწავლილ და გაანალიზებულ იქნეს კონფლიქტი და შესაბამისი მექანიზმებით დაძლეულ იქნეს კონფლიქტის უარყოფითი შედეგები. სხვა სამშვიდობო რესურსებთან ერთად განსაკუთრებით მნიშვნელოვნად არის მიჩნეული სახალხო დიპლომატია, რომელიც ხელს შეუწყობს ომით დაზარალებულ მოსახლეობას შორის ნდობის აღდგენასა და

შერიგების პროცესს.

3.4.2. ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის (საერთაშორისო პროგრამა) (19 02 02)

ბოლო წლებში აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებულ კულტურულ მემკვიდრეობას განსაკუთრებით შეექმნა საფრთხე, რომელიც იწვევს არა მარტო ქართული მხარის, არამედ საერთაშორისო თანამეგობრობის აღშფოთებას. მნიშვნელოვანია არსებული რეალობა გაცნობიერებული იქნეს ქართულ-აფხაზური საზოგადოების მიერ, რათა მათ ერთად შეძლონ არსებული გამოწვევის დაძლევა და საერთაშორისო მხარდაჭერის მოპოვება, რადგან ევროინტეგრაციის საერთო კონტექსტში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია კულტურის სფეროში თანამშრომლობასა და დიალოგს, რაც დადებით გავლენას ახდენს პოლიტიკური პროცესების მართვაზე.

სამშვიდობო პროცესების ხელშეწყობისათვის, სტრატეგიულად პრიორიტეტულია პროგრამებში ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობა, ვინაიდან საერთო კულტურული მემკვიდრეობის საკითხებზე მსჯელობა, ანალიტიკური აზროვნებისა და აქტიური მოქალაქეობის განვითარება, მნიშვნელოვანია ნდობის მშენებლობისათვის, კონფლიქტით დაზარალებული საზოგადოების წინაშე არსებული გამოწვევების დასასაძლევადა.

3.4.3. მშვიდობის ლაბარატორია (19 02 03)

პროგრამაში ჩართული იქნება ქართული და აფხაზური საზოგადოებების წევრები. პროექტის განხორციელება ხელს შეუწყობს ქართულ-აფხაზური პარტნიორობის შემდგომ გაღრმავებას და ნდობის აღდგენის მოტივაციის ზრდას.

სამშვიდობო ინიციატივათა პროგრამა და აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის პოპულარიზაცია და მათზე ზრუნვა ნდობის აღდგენისა და შერიგების საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის ერთ-ერთ პრიორიტეტს წარმოადგენს.

3.4.4. აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე პროფესორების, დოქტორანტების და მაგისტრანტების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში (19 02 04)

წარმოდგენილი პროექტის მიზანია ქართული და აფხაზური საზოგადოების აკადემიური პერსონალის, სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციების როლის გააქტიურება შერიგებისა და ნდობის მშენებლობის პროცესებში. დისკუსიების, მრგვალი მაგიდის შეხვედრის გამართვა (აფხაზური საზოგადოების სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემებზე, კულტურული მემკვიდრეობის, უსაფრთხოების საკითხებზე), დევნილებით დასახლებულ რეგიონებში კვლევის ჩატარება მნიშვნელოვანია არსებული ვითარების ობიექტური და სიღრმისეული ანალიზისა და სტრატეგიული გეგმის შემუშავებისთვის. ინოვაციური მიდგომის ხელსეწყობის მიზნით მოხდება რა სხვადასხვა ქვეყნის გამოცდილების ანალიზი და აკადემიური წრის წარმომადგენელთა მიერ რეკომენდაციების შემუშავება, ეს მნიშვნელოვანია სამშვიდობო ინიციატივების ხელშეწყობისა და მათი როლის გააქტიურებისთვის.

3.4.5 კვლევა – აფხაზეთიდან დევნილი საზოგადოების პოსტრავმული ადაპტაცია და მათი ჩართულობა საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის პროცესში (19 02 05)

პროგრამა ითვალისწინებს საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციების, ექსპერტების, ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობის კუთხით თანამშრომლობის გაგრძელებას, რათა ხელი შეეწყოს სამშვიდობო პროცესებს, ნდობის აღდგენას და შერიგებას ქართულ- აფხაზურ საზოგადოებას შორის.

3.4.6. დიასპორების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში (19 02 06)

თურქეთში მცხოვრები ქართული და აფხაზური დიასპორა იმ ადამიანურ რესურსთაგანია, რომელმაც შეიძლება დიდი როლი ითამაშოს ქვეყნის საშინაო და საგარეო პოლიტიკაში, ამიტომ საჭიროა გააქტიურდეს მათი ჩართულობა სამშობლოში მიმდინარე საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ პროცესებში, განსაკუთრებით კი ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში.

აღნიშნულ პროცესში დიასპორების მონაწილეობისათვის მნიშვნელოვანია მათი სწორად შერჩევა და მათი პოტენციალის მიზანმიმართულად რეალიზება, რადგან ისინი წარმოადგენენ კატალიზატორებსა და ფასილიტატორებს სოციალური და პროფესიული პროდუქტიული კავშირების, ინფორმაციის გაცვლის, მხარდამჭერი აქტივობების კუთხით.

3.5. შევისწავლოთ აფხაზური ენა (პროგრამული კოდი 19 03)– (ამოღებულია)

3.6. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული და ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მომუშავე ექიმების და საშუალო სამედიცინო პერსონალის გადამზადების პროგრამა – (პროგრამული კოდი 05 07)– (ამოღებულია)

3.7. აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, აგრეთვე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მცხოვრებ საქართველოს მოქალაქეთა, უსინათლოების სოციალური რეაბილიტაცია პროფესიული სწავლების გზით პროგრამა (პროგრამული კოდი 05 08)– (ამოღებულია)

4. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

აფხაზეთიდან დევნილი მოსახლეობის სოციალური ჩართულობისა და ინტეგრაციის მიზნით კულტურულ – გასართობი და შემეცნებითი პროექტების განხორციელება. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ბავშვთა და მოზარდთა შემოქმედებითი ჯგუფების მხარდაჭერა. დევნილ ახალგაზრდობში პატრიოტული სულისკვეთების ამაღლების მხარდაჭერა, მასობრივი სპორტის ხელშეწყობა და ახალგაზრდობში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა.

ლიტერატურული და საგამომცემლო საქმიანობის ხელშეწყობისა და ამ მიზნით პროგრამების, წინადადებების, გეგმების შემუშავება. ხალხური ხელოვნების დარგების (ქორეოგრაფია, მუსიკა, თეატრი, სახვითი, ზეპირსიტყვიერება, ხალხური რეწვა, ფოლკლორი) დაცვა-განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია.

აფხაზეთის ძირძველი მემკვიდრეობის საინფორმაციო ბაზის შექმნა და მისი პოპულარიზაცია, ამ მიზნით სპეციალური გამოცემების, ვებგვერდების, ფილმების მომზადება.

შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთში არსებული მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის, შენარჩუნებისა და პოპულარიზაციის ღონისძიებათა განხორციელება და მათი ხელშეწყობა.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა, მისი შესწავლისა და მოვლა-პატრონობის მეთოდოლოგიის შემუშავება.

4.1. კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 07)

პროგრამა ემსახურება ქვეყანაში არსებული აფხაზეთის შემოქმედებითი რესურსებისა და ხელოვნების სხვადასხვა დარგის დაცვას, განვითარებას, პოპულარიზაციას, მათი სამშვიდობო როლის წარმოჩენას, აფხაზეთისა და საქართველოს შემოქმედებით ორგანიზაციებს შორის ტრადიციული კულტურული კავშირების აღდგენას, აფხაზეთის მოსახლეობისათვის სახელოვნებო ცხოვრების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფას, ხელოვნების სფეროში თავისუფალი, დაცული და კონკურენტული გარემოს ჩამოყალიბებას, სახელოვნებო დაწესებულებების შედეგზე ორიენტირებული სამოქმედო პროგრამების ადეკვატურ დაფინანსებას, მათ მხარდაჭერაში არასახელმწიფო სექტორის როლის ზრდის ხელშეწყობას.

პროგრამის მიზანია აგრეთვე მსოფლიოში აფხაზეთის კულტურის, როგორც ერთიანი ქართული კულტურის ორგანული ნაწილის წარმოჩენის ხელშეწყობა.

4.1.1. „ბექდვითი გამოცემა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 01)– (ამოღებულია)

4.1.2. „საიუბილეო საღამოები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 02)– (ამოღებულია)

4.1.3. „სახალწლო ზეიმი დევნილი ბავშვებისათვის“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 03)

ქვეპროგრამის მიზანია 4-დან 14 წლამდე ასაკის 1000 დევნილი ბავშვისათვის სახალწლო განწყობისა და მხიარული ატმოსფეროს შექმნა. სხვადასხვა შემოქმედებითი კოლექტივების მიერ წარმოდგენილი სახალწლო სპექტაკლის შემდეგ, რომელიც გათვლილია მოზარდების შემოქმედებითი აზროვნების განვითარებაზე დევნილ ბავშვებს გადაეცემათ სასაჩუქრე პაკეტი.

4.1.4. „ხელოვნების ნიჭით დაჯილდოებული ახალგაზრდების მხარდაჭერის პროგრამა“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 04)– (ამოღებულია)

4.1.5. „სადამოები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 05)

ყველა საიუბილეო თარიღს გამოკვეთილი სახე და შესაბამისი შინაარსობრივი დატვირთვა გააჩნია. ქვეპროგრამის ფარგლებში ეწყობა აფხაზეთის დამსახურებული ხელოვნების საიუბილეო, შემოქმედებითი და ხსოვნის სადამოები, რითაც საზოგადოება უფრო ახლოს ეცნობა მათ შემოქმედებას. პროექტის განხორციელება ხელს უწყობს ღვაწლმოსილი აფხაზეთის ხელოვნების შემოქმედების წარმოჩენას და მათ პოპულარიზაციას.

4.1.6. „ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია საზღვარგარეთ“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 06)– (ამოღებულია)

4.1.7. „გ. შარვაშიძის სახელობის პრემია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 07)

კონკურსი გ. შარვაშიძის პრემიის შესახებ ორ წელიწადში ერთხელ ცხადდება და საშუალება ეძლევათ ხელოვნების, პუბლიცისტიკის, მეცნიერებისა და ლიტერატურის დარგში მოღვაწე პირებს წარმოადგინონ აფხაზეთის თემისადმი მიძღვნილი ნამუშევრები. პირებს, რომლებმაც პრემია მოიპოვეს, ენიჭებათ წოდება – „გიორგი შარვაშიძის სახელობის პრემიის ლაურეატი“ და გადაეცემათ პრემიის ლაურეატის დიპლომი, პრემიის ლაურეატის მოწმობა და ფულადი ჯილდო.

გიორგი შარვაშიძის სახელობის პრემია მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს ლიტერატურის, მეცნიერების, პუბლიცისტიკისა და ხელოვნების დარგების შემდგომი განვითარებისა და სტიმულირებისათვის.

4.1.8. „გამოფენები“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 08)– (ამოღებულია)

4.1.9. „აფხაზეთის დღე“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 09)

ტრადიციულად პატრიარქის ინიციატივით, 23 მაისს აფხაზეთის დღე აღინიშნება. ესაა დღე, როდესაც საზოგადოების წარმომადგენლები კიდევ ერთხელ ეცნობიან აფხაზურ კულტურას, ტრადიციებს და აფხაზეთიდან დევნილ შემოქმედებით კოლექტივებსა თუ ინდივიდუალურ შემსრულებლებს.

ქვეპროგრამის მიზანია აფხაზეთის დღის სახალხო ზეიმად ქცევა. აფხაზეთის დღის აღნიშვნა გააძლიერებს სამოქალაქო ერთიანობის შეგრძნებას, რაც ხელს შეუწყობს სამოქალაქო საზოგადოების განვითარებას. ქვეპროგრამის განხორციელების შედეგად მნიშვნელოვნად გაიზრდება აფხაზეთის კულტურით ნაზიარებ ადამიანთა რიცხვი.

4.1.10. „ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია“ (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 10)

ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია ხელს უწყობს ქართულ-აფხაზური კულტურისა და კულტურული მემკვიდრეობის წარმოჩენასა და პოპულარიზაციას. კულტურის სფეროში მოღვაწე ფიზიკურ პირებს და შემოქმედებით კოლექტივებს საშუალება ეძლევათ განახორციელონ საკონცერტო-საგასტროლო საქმიანობა საქართველოსა და მის ფარგლებს გარეთ და მონაწილეობა მიიღონ კონკურსებში, ფესტივალებში, კულტურის დღეებში.

4.1.11. გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო პროგრამა (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 11)

პროგრამა ითვალისწინებს სასწავლო კურსს, რომლის ფარგლებშიც აფხაზეთიდან დევნილი

ახალგაზრდები შეძლებენ შეისწავლონ შემდეგი მიმართულებები: ა) მინანქარი; ბ) ტექსტილი (ბატიკა, თექა, ქვილთი და ტყავი); გ) შუშა; დ) ცივი ფაიფური.

სასწავლო პროგრამის წარმატებით დასრულება ხელს შეუწყობს დევნილი ახალგაზრდების სამომავლოდ დასაქმებას.

4.1.12. ქართულ-აფხაზური სამუსიკო დიალოგი (ქვეპროგრამის კოდი 06 07 12)

ქვეპროგრამის მიზანია ქ. სტამბოლში წარმატებით მოღვაწე აფხაზი მუსიკოს-შემსრულებლების საქართველოში ჩამოყვანა, ჩვენი ქვეყნის კულტურის გაცნობა და ერთობლივი მასტერკლასებისა და კონცერტების გამართვა. ერთკვირიანი კულტურული პროგრამის ფარგლებში მოწვეული სტუმრები დაათვალიერებენ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეს, გაეცნობიან ადგილობრივ შემოქმედებით კოლექტივებს და ერთობლივ კონცერტებში მიიღებენ მონაწილობას.

ქართულ-აფხაზური კულტურათაშორისი დიალოგის გამართვა, ხელს შეუწყობს ქართველი და აფხაზი ხელოვანების დაახლოებას, ქართულ-აფხაზური ხალხური მუსიკის საერთო ნიშან-თვისებების წარმოჩენას, ქართველებსა და აფხაზებს შორის კულტურული კავშირების აღდგენასა და ქართულ-აფხაზური ფოლკლორის პოპულარიზაციას.

4.1.13 მნიშვნელოვანი თარიღებისადმი მიძღვნილი შეხვედრების ორგანიზება (06 07 13)

ქვეპროგრამის მიზანია ჩვენი ქვეყნის მნიშვნელოვანი თარიღების აღნიშვნა აფხაზეთიდან დევნილი ახალგაზრდების მონაწილეობით, რაც ითვალისწინებს სხვადასხვა შეხვედრების მოწყობას, საქართველოს რეგიონებსა და კონფლიქტის ზონაში მცხოვრები ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდობის დამეგობრებას. ღონისძიებების ფარგლებში მოსწავლე-ახალგაზრდები შეიმეცნებენ საკუთარი ქვეყნის ისტორიას, ლიტერატურას, კულტურას, ხელოვნებასა და ეთნოგრაფიას.

პროგრამის მიზანია დევნილ მოზარდებში მშვიდობიანი თანაარსებობისათვის, ძალადობისა და ომის საპირისპირო ქმედებისადმი თავიანთი პოზიციის გამოხატვის მშვიდობიანი საშუალებების გამოყენების აუცილებლობის განვითარება.

4.2. სპორტული ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 08)

პროგრამის მიზანს წარმოადგენს აფხაზეთში პოპულარული და ტრადიციული სპორტის სახეობების (ფეხბურთის, კალათბურთის, ძალოსნობის, თავისუფალი და ბერძნულ-რომაული ჭიდაობის, ფარიკაობის, აღმოსავლური ორთაბრძოლების და ჭადრაკის) ხელშეწყობა და სხვა სახეობების წარმატებული სპორტსმენების ინდივიდუალური მხარდაჭერა.

მთავრობის მიზანია ხელი შეუწყოს აფხაზეთის სპორტსმენების მონაწილეობას ეროვნულ თუ საერთაშორისო ტურნირებზე, სპორტული გუნდების (მათ შორის ოკუპირებული ტერიტორიიდან) უზრუნველყოფას შესაბამისი ინვენტარითა და ეკიპირებით.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა მნიშვნელოვან ამოცანად მიიჩნევს საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამინისტროსთან და ახალგაზრდულ ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობით გრძელვადიანი ხედვის ჩამოყალიბებას. მთავრობის მიზანია აფხაზეთის ახალგაზრდებს გაცნობიერებული ჰქონდეთ პასუხისმგებლობა ქვეყნისა და მისი მომავლის წინაშე, საკუთარი როლი საზოგადოებაში, განვითარებული ჰქონდეთ სწრაფვა, იყვნენ სასარგებლო ქვეყნისთვის და საზოგადოებისთვის, პატივი სცენ სხვა ადამიანის პიროვნულ ღირებულებებს და ჰქონდეთ სურვილი იზრუნონ საზოგადოების სხვა წევრებზე, ჰქონდეთ მოტივაცია თავად გადაწყვიტონ მათ წინაშე არსებული ამოცანები, თავად შექმნან კონკრეტული ინიციატივები.

4.2.1. სპორტულ ინიციატივათა მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 01)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამმართველო ეხმარება სპორტსმენებს ქვეყნის ფარგლებს შიგნით და ასევე საზღვარგარეთ შეჯიბრებებში მონაწილეობის მიღებაში, სპორტული ინვენტარისა და ფორმების შეძენაში, სპორტსმენების რეგიონალურ და საერთაშორისო შეჯიბრებებში მონაწილეობისათვის და

საწვრთნო შეკრებების დროს მგზავრობის დაფინანსებაში. საქართველოში უახლოეს მომავალში დაგეგმილია საერთაშორისო მასშტაბის მნიშვნელოვანი საერთაშორისო ღონისძიებების ჩატარება ამ ქვეპროგრამის დახმარებით მოხდება აფხაზეთიდან დევნილი სპორტსმენების შეჯიბრებებში მონაწილეობა (მგზავრობა), მათთვის სპორტული ინვენტარის შესყიდვა, სპორტული პრიზების – თასების შესყიდვა, შეჯიბრებებში მონაწილეობისათვის საწევრო შენატანის გადახდა. ყველაფერი ეს ხელსშეუწყობს სპორტსმენებს სასწავლო-საწვრთნო პროცესის წარმართვაში, სხვადასხვა სახის რეგიონალურ და საერთაშორისო სპორტულ ასპარეზობებში მონაწილეობის მიღებაში, რაც იქნება მოსამზადებელი ეტაპი, რათა აფხაზეთიდან დევნილი სპორტსმენები მოხვდნენ საქართველოს ნაკრებ გუნდებში და ღირსეულად წარმოაჩინონ ქვეყნის სახელი.

4.2.2. ტურნირები და აფხაზეთის ღია პირველობა სპორტის სხვადასხვა სახეობებში (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 02)

ქვეპროგრამაწარმოადგენს აფხაზეთშიპოპულარული და ტრადიციული სპორტის სახეობების (ფეხბურთის, კალათბურთის, მძლეოსნობის, თავისუფალი ჭიდაობის, ფარიკაობის,ძიუდოს, ჭადრაკის) ხელშეწყობას.

4.2.3. ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდაჭერა (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 03)– (ამოღებულია)

4.2.4. ვეტერან სპორტსმენთა და სპორტის მუშაკთა დაჯილდოვება (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 04)

სპორტში მოქალაქეთა ვარჯიშისა და საქმიანობის უფლების სახელმწიფო უზრუნველყოფის შესაბამისი სოციალურ-ეკონომიკური პირობების შექმნის მიზნით მნიშვნელოვანია სათანადო დახმარებისა და შეღავათების გაწევა სპორტში მოღვაწე პენსიონერების, ობლების, ხელმოკლე ოჯახებსა და ინვალიდებისათვის.

პროგრამის მიზანია აფხაზეთის ვეტერანი სპორტსმენების, დამსახურებული მწვრთნელებისა და სპორტის მუშაკების სიგელებითა და ფასიანი საჩუქრებით დაჯილდოვების ღონისძიების მოწყობა.

4.2.5 აფხაზეთის სპორტის შესახებ წიგნის ბეჭდვა (ქვეპროგრამის კოდი 06 08 05)

ქვეპროგრამის მიზანია წარმოვაჩინოთ აფხაზეთიდან დევნილი გამოჩენილი, ვეტერანი და მოქმედი სპორტსმენების, სპორტის მუშაკების მიღწევები, დამსახურება, დიდი წვლილი ქართული სპორტის განვითარებაში. დაბეჭდილი ენციკლოპედია დაურიგდება სპორტულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, ფედერაციებს, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისა და საქართველოს სპორტული ორგანიზაციებს; გამოჩენილ სპორტსმენებს და სპორტის სფეროში მოღვაწე საზოგადოების წარმომადგენლებს.

4.3. კულტურული ფასეულობათა დაცვისა და პოპულარიზაციის პროგრამა (პროგრამული კოდი 06 10)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტროაგნობიერებს აფხაზეთის მრავალსაუკუნოვანი კულტურულიდა უნიკალური ბუნებრივი მემკვიდრეობის მრავალფეროვნებას, რომელსაცთავისი წვლილი აქვს შეტანილი ზოგადასაკაცობრიო ფასეულობათა შექმნაში. ვინაიდან, კულტურულ მემკვიდრეობას წვლილი შეაქვს ინდივიდუალურ და საერთო იდენტობის ფორმირებაში, ხელს უწყობს სოციალურ და ტერიტორიულ ერთიანობას და აქვს ეკონომიკური ღირებულება. შესაბამისად აუცილებელია შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებული მრავალფეროვანი კულტურული მემკვიდრეობის სრულფასოვნად შესწავლა, შენარჩუნება და გადაცემა მომავალი თაობებისათვის. როგორც ვიცით, აფხაზეთის მატერიალურ-კულტურული მემკვიდრეობა მუდმივად კარგავს თავის ავთენტურობასა და უნიკალურობას, მასზედ განხორციელებული ვანდალური აქტების შედეგად. საფრთხის წინაშეა საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი, რაც განსაკუთრებით აფხაზეთის მკვიდრ მოსახლეობაზე და დევნილ ახალგაზრდებზე ახდენს უარყოფით გავლენას.

აღნიშნული პროგრამის ძირითადი მიზანია ყურადღება მიაპყროს და რეაგირება მოახდინოს აფხაზეთის კულტურისფასეულობათა დაცვის და პოპულარიზაციის საკითხებზე. გამოიჩინოს

სიფიზიკური და არ დაუმვას საქართველოში-აფხაზეთის კულტურული ფასეულობების მიმართ ნიჰილიზმის დანერგვა. კიდევ უფრო აქტიურად ჩაერთოს ამ ფასეულობათა დაცვისა და მომავალი თაობებისათვის გადაცემის საქმიანობაში. გააცნობიეროს კულტურისგანსაკუთრებული როლი სოციალური თანხმობის, ეკონომიკური ზრდის, განათლებისა და კულტურათაშორისი დიალოგის განვითარებისათვის და ამ მიზნების განსახორციელებლად უზრუნველყოს ფართო საზოგადოებისა და პროფესიული წრეების ჩართულობა.

4.3.1 სამეცნიერო კონფერენცია (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 01)

ქვეპროგრამის ფარგლებში მომზადდება კონფერენციის დებულება, მონაწილეობის მსურველთა სარეგისტრაციო ანკეტა დასამტკიცებლად წარედგინება აფხაზეთის ა/რ განათლებისა და კულტურის მინისტრს, რის შემდეგაც განთავსდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე. სამეცნიერო კონფერენციაში მონაწილეობას მიიღებენ მეცნიერები/მომხსენებლები, რომლებიც წარმოადგენენ თავიანთ უახლეს შრომებს აფხაზეთის თემატიკასა და აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის მიმართულებით, ამ კუთხით, ამჟამად არსებული მდგომარეობის აღწერითა და შეფასებებით. კონფერენციაზე მოწვეული იქნებიან ამ მიმართულებით მომუშავე სამთავრობო, საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციები, სამეცნიერო დაწესებულებები და სხვა.

4.3.2. აფხაზეთის კულტურულ ფასეულობათა პოპულარიზაცია (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 02)– (ამოღებულია)

4.3.3. 27 ოქტომბერი – აფხაზეთის ენის დღე (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 03)– (ამოღებულია)

4.3.4. აფხაზეთის კულტურულ ფასეულობათა პოპულარიზაცია საზღვარგარეთ (ქვეპროგრამის კოდი 06 10 04)– (ამოღებულია)

4.3.5. ალექსანდრე შერვაშიძის ნამუშევრების გამოფენა და კატალოგის გამოცემა (06 10 05)

– (ამოღებულია)

4.3.6. აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის ელექტრონული/ონლაინ მუზეუმი (06 10 06)– (ამოღებულია)

4.3.7. აფხაზეთის ტაძრების დეტალური რუკა (06 10 07)– (ამოღებულია)

4.3.8. „საგანმანათლებლო – საველე ბანაკი აფხაზეთიდან დევნილი მოზარდებისათვის“ (06 10 08)

ქვეპროგრამა ითვალისწინებს აფხაზეთიდან დევნილი მოზარდებისათვის საქართველოს რეგიონებში შემეცნებითი ტურების განხორციელებას, რომელიც ითვალისწინებს ისტორიული ადგილების მონახულებას-გაცნობას, რაც ხელს შეუწყობს ისტორიულ-არქიტექტურული სტილის აღქმას, ეთნოგრაფიული და გეოგრაფიული ცოდნის ამაღლებას კულტურულ მემკვიდრეობასთან მიმართებაში.

4.3.9. ფოტოკონკურსი „აფხაზეთის ისტორიულ-არქიტექტურული ძეგლები“ (06 10 09)

– (ამოღებულია)

4.3.10. „აფხაზეთის ისტორიულ-არქიტექტურული ნაგებობების ონლაინ რუკა“ (06 10 10)

– (ამოღებულია)

4.3.11. „გავიღრმავოთ ცოდნა აფხაზეთის ისტორიის შესახებ“ (06 10 11)

ლექციების ციკლი მოიცავს საქართველოს ისტორიას აფხაზეთის ჭრილში – ანტიკური პერიოდიდან დღემდე. პროექტის მიზანია ქ. თბილისის საჯარო სკოლების მოსწავლეებისათვის – აფხაზეთის ისტორიისა და კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ ცოდნის გაღრმავება. საელქციო კურსის ფარგლებში თემები თემატურად და თანმიმდევრულად იქნება წარმოდგენილი. საქართველოს

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო პროექტის განხორციელების მიზნით ყოველწლიურად უზრუნველყოფს ქ. თბილისის 5 (ხუთი) საჯარო სკოლის შერჩევას. ქვეპროგრამის განხორციელების მხარდამჭერები არიან სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის; საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორები.

4.4. „ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია“ (06 26 02)

ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემიის გაცემა ხელს შეუწყობს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების (ფერწერა, ქანდაკება, გრაფიკა) დარგების განვითარებას და აფხაზეთის თემატიკისა და ქართულ-აფხაზური ურთიერთობების პოპულარიზაციას.

5. სოფლის მეურნეობა

5.1. მცენარეთა დაცვითი და ინვაზიურ დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებების პროგრამები (პროგრამის კოდი 12 02)

აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და გალის რაიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებაში, შესაძლებლობის ფარგლებში მათი უზრუნველყოფა სათანადო მატერიალური საშუალებებით, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებლი დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა ბიზნეს პროექტების შემუშავებაში, საერთაშორისო დონორ ორგანიზაციებთან და ფონდებთან მჭიდრო ურთიერთობების დამყარება, აგროსასურსათო სექტორში, მოსალოდნელი პროექტების შესახებ დევნილთა ინფორმირება, გალის რაიონის მოსახლეობისათვის ვეტერინარული მომსახურების გაწევა, მცენარეთა დაცვის საშუალებების კონტროლი და საკარანტინო ზედამხედველობის გატარება, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელთა წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების ჩატარება.

გალის რაიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის საქმიანობის ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს სოფლის მეურნეობა, მათ შორის მეცხოველეობის და მეფუტკრეობის პროდუქციის წარმოება-რეალიზაცია, რაც პრაქტიკულად წარმოდგენილია ვეტერინარული მომსახურების გარეშე.

დღევანდელი სიტუაციიდან გამომდინარე, აუცილებელია პროგრამის განხორციელება რათა გაგრძელდეს ბრძოლა შინაური ცხოველებისა და ფუტკართა იმ დაავადებათა საპროფილაქტიკო-სამკურნალო ღონისძიებების ჩატარება როგორცაა: ინვაზიური, გარე პარაზიტების, პიროპლაზმოზის, მასტიტების, ენდომეტრიტების, კუჭ-ნაწლავის სხვადასხვა დაავადებების, ემკარის, ჰემორაგიული სეპტიცემიის, ღორის კლასიკური ჭირის, წითელი ქარის.

5.1.1. „ინვაზიური და სხვა სახის დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებები“ (12 02 01)

გალის რ-ნის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ვეტღონისძიებების დროულად და სრულყოფილად განხორციელების შედეგად საგრძნობლად შემცირდება საშიში ინფექციური დაავადებათა წარმოშობისა და გავრცელების რისკი, რის შედეგადაც არამარტო შენარჩუნდება, არამედ გაიზრდება შინაურ ცხოველთა რაოდენობა. განხორციელებული პროგრამით ხელი შეეწყობა მეცხოველეობისა და მეფუტკრეობის განვითარებას. აქედან გამომდინარე, რაც მთავარია, გაუმჯობესდება გალის რაიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. ასევე მოსახლეობა დაცული იქნება ინვაზიური და ცხოველიდან ადამიანზე გადამდებ საშიშ ინფექციური დაავადებებისაგან. პროგრამის ეფექტურად განხორციელება თავის მხრივ ქვეყანაში ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის შენარჩუნებას ხელს შეუწყობს.

5.1.2. „მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ხელშეწყობა“ (12 02 02)

პროგრამის მიზანია გალის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლების ზრდა თანამედროვე და ეფექტური მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების გატარების ხელშეწყობის შედეგად, რაც ითვალისწინებს ღონისძიებების ორგანიზებას, საკონსულტაციო მომსახურების გაწევას და პერმანენტულ მონიტორინგს.

პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობები ხელს შეუწყობს მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ეფექტურ განხორციელებას, რაც, შესაბამისად, შეამცირებს მავნებლებისა და დაავადებების გავრცელების ხარისხსა და მიყენებული ზიანის რაოდენობას. შედეგად, გაიზრდება მოსავლიანობის მაჩვენებელი მოსახლეობაში, რაც, საბოლოო ჯამში, ემსახურება ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკურ-სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

5.1.3. აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები (პროგრამული კოდი 12 02 03) – (ამოღებულია)

5.1.4. მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა (12 02 04)

პროგრამის ფარგლებში ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მდებარე ადმინისტრაციული რაიონებში – გალი, ზუგდიდი, წალენჯიხა მოძიებული და შერჩეულ იქნება 10 ფერმერი (5-5 ორივე მხარეს), რომლებსაც გააჩნიათ სურვილი ჩაანაცვლონ თხილის ძველი ნარგავები მაღალშემოსავლიანი („ინტენსიური“) ჯიშის ნერგებით. პროგრამით მათ გადაეცემათ უსასყიდლოდ თხილის ნერგები, მცენარეთა დაცვის საშუალებები და სასუქი, მათ ჩაუტარდებათ სათანადო ტრენინგები. ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მოეწყობა 10 სადემონსტრაციო ნაკვეთი, რაც მისცემს დაინტერესებულ ადგილობრივ ფერმერებს საშუალებას უშუალოდ ნახონ ახალი ჯიშის უპირატესობა.

პროგრამის განხორციელების შედეგად:

1. მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მდებარე ადმინისტრაციული რაიონებში მოეწყობა 10 სადემონსტრაციო ნაკვეთი.
2. გაუმჯობესდება გალის რაიონში მცხოვრები მოსახლეობის, ზუგდიდისა და წალენჯიხის რაიონებში მცხოვრები აფხაზეთიდან დევნილ ფერმერთა პროფესიული უნარ-ჩვევები.
3. მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მცხოვრები ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა მეთხილეობაში ინოვაციური მიდგომების პოპულარიზაციის მეშვეობით.

5.2. „დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“ (პროგრამული კოდი 18 07 02)

დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება გრძელვადიანი განსახლების საფუძველზე, რომლის ფარგლებში სახელმწიფომ და დონორმა ორგანიზაციებმა მნიშვნელოვანი ინვესტიციები განახორციელეს, რის შედეგად არაერთ რეგიონში შეიქმნა ან რეაბილიტირებულ იქნა განსახლების კოლექტიური ცენტრები. ათასობით დევნილმა გაიუმჯობესა საცხოვრებელი პირობები. თუმცა გრძელვადიანი განსახლების პროგრამის მასშტაბურობამ ზოგიერთ კოლექტიურ ცენტრში წარმოშვა ცალკეული პრობლემები, კერძოდ ეს ეხება ტერიტორიის კეთილმოწყობას, მწვანე საფარის შექმნას, დასვენებისა და გართობის საშუალებებს.

პროგრამის მიზანია წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის სოფ. ფოცხოეწერში განთავსებულ აფხაზეთიდან დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში მცხოვრები ბავშვებისათვის დასვენებისა და გართობის კუთხის მოწყობა და ტერიტორიის გამწვანება, მათ შორის ამ მიზნით წყლის მიწოდების სისტემაში არსებული ცალკეული ხარვეზების აღმოფხვრა და გარდაბნის რაიონის სოფ.ვაზიანის დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში მცხოვრები მოსახლეობის სანიტარულ-ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

5.2.1. „მაღალეფექტური მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურის (ლურჯი მოცვი) წარმოების განვითარების ხელშეწყობა“ (პროგრამული კოდი 18 07 03)

პროგრამის მიზანია დევნილთა მიერ მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურების ბაღების გაშენების ხელშეწყობა ინტენსიური ტექნოლოგიების დანერგვისა, სანერგისა და თანამედროვე საკონსულტაციო სერვის ცენტრის ორგანიზების გზით.

პროგრამა ითვალისწინებს სამუშაოების მეორე ეტაპს, რომლის ფარგლებში მოხდება ტერიტორიის

მომზადება პლანტაციისა და სანეგრის გასაშენებლად – შემოღობვა, სადრენეჟე სისტემის რეაბილიტაცია, ნიადაგის პირველადი მომზადება და სხვა. პროგრამის სრული განხორციელება – ხელს შეუწყობს მინიმუმ 15 აფხაზეთიდან დევნილის მუდმივ დასაქმებას და 300-მდე დასაქმდება სეზონურად, გარდა ამისა 50-მდე დევნილი ფერმერი შეძლებს მნიშვნელოვანი შეღავათებით პლანტაციების გაშენებას და თანამედროვე აგრონომიული მომსახურების სრული პაკეტის მიღებას (ნიადაგის მომზადება, სასუქი, მცენარეთა დაცვის საშუალებები და ა.შ.). რაც მნიშვნელოვანია პროგრამის სრულად რეალიზაციის შემდგომ მოხდება მიღებული შემოსავლების რეინვესტირება აფხაზეთიდან დევნილთა და ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის დასაქმების ხელშეწყობი პროექტებისა და პროგრამების განხორციელების მიზნით.

5.3. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტის პროგრამები (18 09)

5.3.1 „საშიში ინფექციური (ზოონოზური) დაავადებების საწინააღმდეგოდ იმუნიზაციის ჩატარების პროგრამა აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე“ (18 09 01)

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის საქმიანობის ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს სოფლის მეურნეობის, მათ შორის მეცხოველეობის მეფუტკრეობისა და მეფრინველეობის პროდუქციის წარმოება-რეალიზაცია, რაც პრაქტიკულად წარმოუდგენელია ვეტერინარული მომსახურების გარეშე.

გამომდინარე იქედან, რომ ბოლო წლებში ტყის მასივში საგრძნობლად მომრავლდა მტაცებელი ცხოველები და მღრღნელები, რომლებიც წარმოადგენენ ისეთ საშიშ დაავადებების გავრცელების კერებს, როგორცაა ჯილეხი, თურქული, ნოდულარული დერმატიტი და ცოფი. ბოლო წლების განმავლობაში მიუხედავად ჩატარებული იმუნიზაციისა ადგილი ჰქონდა, როგორც გარეული ცხოველების, ასევე შინაური ცხოველების დაკბენით ადამიანების ცოფით დაინფიცირების შემთხვევებს, საიდანაც 3 შემთხვევაში დადგა ლეტალური შედეგი. შექმნილმა მდგომარეობამ წარმოშვა გადაუდებელი აუცილებლობა შინაური ცხოველების სრულ სულადობაზე. აღნიშნულის გათვალისწინებით აფხაზეთის რეგიონალური სამმართველოს ვეტსპეციალისტებთან ერთად იძულებითი იმუნიზაციის ჩატარება გახდა საჭირო მიმდინარე წლის ივნის-ივლისის თვეებში.

საქართველოს სურსათის ეროვნული სააგენტოს აფხაზეთის რეგიონალური სამმართველოს ვეტსპეციალისტებთან ერთად საშემოდგომო იმუნიზაცია დაწყებულია და მიმდინარეობს ვეტსპეციალისტების სრული მობილიზაციით.

პროგრამის განხორციელების ეფექტურობის ამაღლების მიზნით ვეტერინარ ექიმებს ჩაუტარდებათ გეგმიური და საჭიროების შემთხვევაში არაგეგმიური ტრენინგები საშიშ ინფექციურ დაავადებათა მიმდინარეობისა და მკურნალობის შესახებ: აცრილ და მკურნალობა ჩატარებულ ცხოველიდან მიღებული რძის პროდუქტებისა და ხორცის საკვებად ვარგისიანობისათვის დაყოვნების პერიოდზე, უსაფრთხოების წესების დაცვაზე, ლეშების ლიკვიდაცია და სადეზინფექციო სამუშაოების ჩატარებაზე.

5.3.2 „მცენარეთა დაცვითი ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა“ (18 09 02)

გალის რაიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლის ძირითადი წყაროა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება და რეალიზაცია. ამ დარგში უმეტესი წილი მოდის ერთწლიან და მრავალწლიან კულტურებზე (თხილი, სიმინდი, ციტრუსი და სხვა), რომელთა მოსავლიანობა და შესაბამისად მოსახლეობის საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ეფექტურობაზე.

პროგრამის მიზანია გალის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლების ზრდა თანამედროვე და ეფექტური მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების გატარების ხელშეწყობის შედეგად, რაც ითვალისწინებს ღონისძიებების ორგანიზებას, საკონსულტაციო მომსახურებას და პერმანენტულ მონიტორინგს.

პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობები ხელს შეუწყობს მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ეფექტურ განხორციელებას, რაც შესაბამისად შეამცირებს მავნებლების პოპულაციას და დაავადებების გავრცელების ხარისხსა და მიყენებული ზიანის რაოდენობას. შედეგად, გაიზრდება

მოსავლიანობის მაჩვენებელი მოსახლეობაში, რაც საბოლოო ჯამში ემსახურება ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკურ-სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

5.3.3 მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა“ (18 09 03)

ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მდებარე ადმინისტრაციული რაიონებში – გალი, ზუგდიდი, წალენჯიხა – მოსახლეობა მეტწილად დასაქმებულია აგრარულ სექტორში და შესაბამისად მათ შემოსავლის ერთ-ერთი ძირითადი წყაროა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება. პოსტსაბჭოთა პერიოდში ბაზარზე არსებულმა მოთხოვნებმა მნიშვნელოვნად შეცვალა მდგომარეობა მრავალწლიანი კულტურების გაშენების კუთხით, კერძოდ ჩაი და ნაწილობრივ ციტრუსი ჩაანაცვლა თხილმა. ამ კულტურის მიერ დაკავებული ფართობი მნიშვნელოვნად გაიზარდა, მხოლოდ გალის რაიონში დაახლოებით 18 000 ჰა-ზეა გაშენებული თხილი. ერთის მხრივ, თხილის ფართობების მასშტაბური ზრდა და მეორეს მხრივ მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის ფონზე აგროსერვისებზე შეზღუდული ხელმისაწვდობა მიზეზი გახდა კომპლექსური პრობლემების. ხშირ შემთხვევაში ნიადაგის შესწავლისა და მინიმალური აგროტექნიკური ღონისძიებების გარეშე ხდებოდა თხილის გაშენება, ცალკე პრობლემა იყო ხარისხიანი სანერგე მასალა. ზემოთაღნიშნულმა ფაქტორებმა თხილის კულტურიდან მიღებული შემოსავლები მინიმუმამდე დაიყვანა – დაეცა მოსავლიანობა და მათ შორის, მავნებელ-დაავადებების გავრცელების შედეგად პროდუქციის ხარისხი.

პროგრამის მიზანია გალის ოკუპირებული ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობისა და სამეგრელოს რეგიონში მცხოვრებ დევნილების შემოსავლების ზრდა და შესაბამისად მათი სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება თხილის მაღალშემოსავლიანი ნერგების პოპულარიზაციისა და ფერმერთა პროფესიული უნარჩვევების გაუმჯობესების გზით.

5.4 „დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“ (12 05)

დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება გრძელვადიანი განსახლების საფუძველზე, რომლის ფარგლებში სახელმწიფომ და დონორმა ორგანიზაციებმა მნიშვნელოვანი ინვესტიციები განახორციელეს, რის შედეგად არაერთ რეგიონში შეიქმნა ან რეაბილიტირებულ იქნა განსახლების კოლექტიური ცენტრები. ათასობით დევნილმა გაიუმჯობესა საცხოვრებელი პირობები. თუმცა გრძელვადიანი განსახლების პროგრამის მასშტაბურობამ ზოგიერთ კოლექტიურ ცენტრში წარმოშვა ცალკეული პრობლემები, კერძოდ ეს ეხება ტერიტორიის კეთილმოწყობას, მწვანე საფარის შექმნას, დასვენებისა და გართობის საშუალებებს.

პროგრამის მიზანია წალენჯიხის მუნიციპალიტეტის სოფ. ფოცხოეწერში განთავსებულ აფხაზეთიდან დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში მცხოვრები ბავშვებისათვის დასვენებისა და გართობის კუთხის მოწყობა და ტერიტორიის გამწვანება, მათ შორის ამ მიზნით წყლის მიწოდების სისტემაში არსებული ცალკეული ხარვეზების აღმოფხვრა და გარდაბნის რაიონის სოფ.ვაზიანის დევნილთა კოლექტიურ ცენტრში მცხოვრები მოსახლეობის სანიტარულ-ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესება.

6.ინსტიტუციური განვითარება, სამოქალაქო ინტეგრაცია და ქვეყნის ინტერესების მხარდაჭერა (პროგრამების ადმინისტრირება და მართვა)

6. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭო (პროგრამული კოდი 01 00)

კანონშემოქმედებითი საქმიანობის გააქტიურება. აუცილებელი ბაზის შექმნა, რომელიც ხელს შეუწყობს ავტონომიური რესპუბლიკის ყველა სახელისუფლებო სტრუქტურის გამართულ ფუნქციონირებას, აფხაზეთის მომავლის პოლიტიკური სტატუსისა და კონსტიტუციური საფუძვლების შემუშავებას. მჭიდრო საქმიანი კავშირების დამყარება ქვეყნის საკანონმდებლო და ცენტრალურ აღმასრულებელ სტრუქტურებთან. საკონსტიტუციო ცვლილებების მომზადება აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კონსტიტუციის საქართველოს კონსტიტუციასთან შესაბამისობაში მოსაყვანად. აფხაზეთში მიმდინარე პროცესების შესახებ მსოფლიოს პროგრესული საზოგადოებისათვის სწორი, ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ადამიანის უფლებების დარღვევის ფაქტების აღრიცხვა, ამ უფლებების დაცვისკენ მიმართული ღონისძიებების გატარება ქვეყნის შიგნით და საერთაშორისო არენაზე. აფხაზეთში განხორციელებული

ეთნიკური წმენდისა და გენოციდის პოლიტიკური და სამართლებრივი ასპექტების შესახებ საერთაშორისო საზოგადოების ინფორმირება. აფხაზეთში კონფლიქტის დარეგულირების და აფხაზეთიდან დევნილთა პრობლემების გადაწყვეტაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ხელისუფლების ჩართულობის ხარისხის ამაღლება. შერიგებისა და ნდობის აღდგენისაკენ მიმართული ღონისძიებების გატარებაში აქტიური მონაწილეობა. გამომდინარე იქიდან, რომ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე გრძელდება ქართველთა ეთნიკური წმენდა, იკრძალება სწავლა ქართულ ენაზე, ნადგურდება ქართული ისტორიული და კულტურული ძეგლები, გასააქტიურებელია მუშაობა საერთაშორისო კომპეტენტურ ორგანოებთან (გაერო, ევროსაბჭო, ევროკავშირი...) რუსეთის მიერ აფხაზეთის ტერიტორიის ანექსიის მამხილებელი მასალების მოძიება, ობიექტური სინამდვილის გასაჯარისება, სისტემური კონტაქტების უზრუნველყოფა და ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება მეგობარი და წამყვანი სახელმწიფოების ხელმძღვანელებისათვის, მათ პოლიტიკურ და აკადემიურ წრეებში, სამოქალაქო სექტორში მხარდამჭერთა მოძიება და მათი დახმარებით სეპარატისტული რეჟიმის არაღიარების პოლიტიკის გააქტიურება. დეოკუპაციის თემის საერთაშორისო პოლიტიკური პროპაგანდის მიზნობრივი პროგრამების განხორციელება.

6.2 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის აპარატი (პროგრამული კოდი 02 01)

საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის უზრუნველსაყოფად, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქმიანობის კიდევ უფრო გააქტიურება და დევნილი საზოგადოების ინტელექტუალური და პოლიტიკურ-ეკონომიკური რესურსების მობილიზება;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ლეგიტიმური სტრუქტურების აქტიური ჩართულობა კონფლიქტის სრულმასშტაბიან პოლიტიკურ დარეგულირებაში;

აფხაზეთში შექმნილ ვითარებასა და მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით საერთაშორისო საზოგადოებისათვის ობიექტური ინფორმაციის მიწოდება;

საერთაშორისო თანამეგობრობის, პოლიტიკური და სამეცნიერო-აკადემიური წრეებისათვის ობიექტური ინფორმაციის მიწოდების მიზნით, საერთაშორისო კონფერენციებისა და მედიაფორუმების ორგანიზება, სამუშაო პროცესში საერთაშორისო ორგანიზაციების, მეცნიერებისა და ექსპერტების ფართო სპექტრის მონაწილეობის უზრუნველყოფა;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის მონაწილეობა ოკუპირებულ ტერიტორიებთან მიმართებაში სახელმწიფო სტრატეგიის „ჩართულობა თანამშრომლობის გზით“ იმპლემენტაციის პროცესში;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქმიანობა დევნილთა სოციალური და საყოფაცხოვრებო პირობების გაუმჯობესების მიმართულებით.

6.2.1 აფხაზეთის მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება – ადმინისტრაციულ-სამეურნეო სამმართველო (პროგრამული კოდი 02 02) – (ლიკვიდაცია 2019 წლის 1 სექტემბრიდან)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის ფუნქციონირებისა და სახელისუფლებო საქმიანობის განხორციელების ხელშეწყობა;

აფხაზეთის მთავრობის მიერ დაგეგმილი ღონისძიებების ორგანიზება და უზრუნველყოფა;

აფხაზეთის მთავრობის სტუმრების და ოფიციალური დელეგაციების მიღების ორგანიზება და სხვა მომსახურებების გაწევა.

6.2.2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება – „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის არქივის სამმართველო“ (პროგრამული კოდი 02 04)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო საქმის მართვის, საქმის წარმოების სრულყოფისა და საარქივო ფონდის განვითარების მიზნით:

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის შექმნა და დოკუმენტებით მაკირიალური

სახით, საარქივო ფონდის დოკუმენტების ბაზის ფორმირება და მისი მუდმივი განახლება;

– აფხაზეთის საარქივო ფონდის დოკუმენტების, განურჩევლად მათი შენახვის ადგილისა (მათ შორის აფხაზეთის საარქივო ფონდში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების), აღრიცხვის, დაცვისა და შენახვის, აგრეთვე საქმისწარმოებაში არსებული წესების დაცვის კონტროლი და ზედამხედველობა;

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის დოკუმენტებით სარგებლობა;

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დაწესებულებათა არქივებისა და საქმისწარმოებაში დოკუმენტების ორგანიზაციის სრულყოფა, კოორდინაცია, ნორმატიული და მეთოდოლოგიური უზრუნველყოფა;

– აფხაზეთის საარქივო საქმის განვითარების საკითხებზე პერსპექტიულ-მიზნობრივი პროგრამებისა და მიმდინარე გეგმების შემუშავება.

6.3. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტრო (პროგრამული კოდი 03 00) – (ლიკვიდირებულია).

6.4. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 04 00) – (ლიკვიდირებულია).

6.5 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 05 01)

– დევნილი მოსახლეობის სამედიცინო დაწესებულებების მიერ მიწოდებული სამედიცინო მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესება; სამედიცინო პერსონალის უწყვეტი განათლების რეჟიმში გადამზადების პროგრამებსა და სხვადასხვა სამედიცინო ტრენინგებში ჩართვის ხელშეწყობა;

– ქვეყანაში აღიარებული პრიორიტეტული მიმართულებებით პროგრამების შემუშავება და შესაბამისად, დევნილი მოსახლეობისათვის პროგრამით განსაზღვრული სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობის გაზრდა;

– სამედიცინო დაწესებულებათა მოქმედ ფედერალურ პროგრამებში ჩართვის ხელშეწყობა და ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება;

– დევნილი მოსახლეობის სამედიცინო აქტივობის (სამედიცინო ამბულატორიულ-პოლიკლინიკურ) დაწესებულებებში მიმართვები) ამაღლება;

– მოსახლეობაში სამედიცინო (სანიტარულ-ჰიგიენური) განათლების გავრცელების ხელშეწყობა; ჯანსაღი ცხოვრების წესის პროპაგანდა;

– ინტენსიური თანამშრომლობა საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან დევნილთა სამედიცინო და სოციალური დახმარების ასპექტში;

– დევნილი მოსახლეობის ინფორმირებულობის გაზრდა მათი უფლებებისა (ჯანმრთელობის დაცვის სფეროში) და მოქმედი სამედიცინო და სოციალური დახმარების შესახებ.

6.6 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლებისა და კულტურის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 06 01)

ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება ზოგადი განათლების სფეროში და სამშვიდობო განათლების პოლიტიკის განხორციელება აფხაზეთის საჯარო სკოლებში და დევნილ ახალგაზრდებში, ეროვნული სასწავლო გეგმების დანერგვის ორგანიზება, ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის ხელშეწყობა ეროვნული შეფასებების განხორციელებაში. ოკუპირებული ტერიტორიის პედაგოგებისათვის საგნობრივი ტრენინგების პროგრამების განხორციელება, საგანმანათლებლო

რესურსცენტრების ფუნქციონირების ხელშეწყობა;

სამშვიდობო განათლების, პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის, პროფესიული განათლების და მთელი ცხოვრების განმავლობაში საბაზო კომპეტენციების დაუფლების პროგრამების განხორციელებაზე ხელშეწყობა;

ინოვაციური პროგრამების განხორციელებისათვის დამატებითი სახსრების მოზიდვის მიზნით, სახელმწიფო, არასამთავრობო, საერთაშორისო ორგანიზაციებთან და საზოგადოებრივ ასოციაციებთან პარტნიორული ურთიერთობების დამყარება;

პროფესიული ხელოვნების დარგების (თეატრი, მუსიკა, სახვითი ხელოვნება, კინო, ქორეოგრაფია) განვითარების სტრატეგიის შემუშავება, პროფესიონალ შემოქმედთა, ინდივიდუალურ შემსრულებელთა და შემოქმედებითი კოლექტივების (საგასტროლო და საკონცერტო, საკონკურსო და საფესტივალო, საგამოფენო და ა.შ.) მოღვაწეობა, ხელშეწყობა და მოღვაწეობის პოპულარიზაციის უზრუნველყოფა;

კულტურულ-გასართობი და შემეცნებითი პროექტების განხორციელება აფხაზეთიდან დევნილი მოსახლეობის სოციალური ჩართულობისა და ინტეგრაციის მიზნით. ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ბავშვთა და მოზარდთა შემოქმედებითი ჯგუფების მხარდაჭერა. დევნილ ახალგაზრდებში პატრიოტული სულისკვეთების ამღვლეების მხარდაჭერა, მასობრივი სპორტის ხელშეწყობა და ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა;

ლიტერატურული და საგამომცემლო საქმიანობის ხელშეწყობისა და ამ მიზნით პროგრამების, წინადადებების, გეგმების შემუშავება, ხალხური ხელოვნების დანერგვის (ქორეოგრაფია, მუსიკა, თეატრი, სახვითი ხელოვნება, ზეპირსიტყვიანობა, ხალხური რეწვა, ფოლკლორი) დაცვა-განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია;

აფხაზეთის ძირმველი მემკვიდრეობის საინფორმაციო ბაზის შექმნა და მისი პოპულარიზაცია, ამ მიზნით სპეციალური გამოცემების, ვებ-გვერდების, ფილმების მომზადება;

შესაძლებლობების ფარგლებში აფხაზეთში არსებული მატერიალური და არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის გამოვლენის, შენარჩუნებისა და პოპულარიზაციის ღონისძიებათა განხორციელება და მათი ხელშეწყობა.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ღონისძიებათა განხორციელების უზრუნველყოფა, მისი შესწავლისა და მოვლა-პატრონობის მეთოდოლოგიის შემუშავება;

სამშვიდობო განათლებისა და კულტურის უზრუნველყოფის მიზნით ქვეყნის ერთიანი პოლიტიკის ორგანიზება-კოორდინაციაზე ზრუნვა;

სამინისტროს მართვის სფეროში ინფორმაციული სისტემების დანერგვის ხელშეწყობი პროგრამებისა და პროექტების შემუშავება და განხორციელება;

ბავშვთა და ახალგაზრდების საქმეთა სფეროში სამთავრობო პოლიტიკის

განხორციელების კოორდინაცია;

სამინისტროს საინფორმაციო საჭიროებებიდან გამომდინარე, სტატისტიკური მონაცემების შეგროვება, დამუშავება და ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა, მონაცემთა ბაზის დადგენა.

6.6.1 ზემო აფხაზეთის საგანმანათლებლო რესურს-ცენტრი (პროგრამული კოდი 06 02)

6.6.2 გალის რაიონის საგანმანათლებლო რესურს-ცენტრი (პროგრამული კოდი 06 03)

რესურს-ცენტრების მიზანია განათლების სფეროში საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ხელშეწყობა ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებაში.

კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში რესურს-ცენტრი ახორციელებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ საჯარო სამართლის იურიდიულ პირის ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში, პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში მიმდინარე პროცესების კვლევასა და ზედამხედველობას;

კონტროლს უწევს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ეროვნული სასწავლო გეგმების, სტანდარტების და სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამების შესრულებას მის სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო, პროფესიულ და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში;

წარუდგენს აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს რეკომენდაციებს და წინადადებებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული საჯარო სკოლების რეორგანიზაციის, ლიკვიდაციის, აგრეთვე საჯარო სკოლების, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებების დაფუძნების შესახებ;

ხელს უწყობს აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს მიერ სახელმწიფო ენების –ქართულისა და აფხაზურის – განვითარებისა და გავრცელების მიზნით დაგეგმილი ღონისძიებების, სპეციალური პროგრამებისა და პროექტების განხორციელებას სამოქმედო ტერიტორიაზე;

ახორციელებს სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებულ ზოგადსაგანმანათლებლო, პროფესიულ-საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებების მატერიალურ-ტექნიკური, ადამიანური და ფინანსური რესურსების შესახებ მონაცემთა შეგროვებას და დამუშავებას;

ასრულებს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილ და აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის მინისტრის მიერ კანონმდებლობის საფუძველზე დაკისრებულ სხვა ფუნქციებს.

6.7 მინისტრის აპარატი განსაკუთრებულ დავალებათა საკითხებში (პროგრამული კოდი 07 00) – (ლიკვიდირებულია).

6.8 რეგიონული მართვის საკითხებში მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 09 00) – (ლიკვიდირებულია).

6.9 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იუსტიციის დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 10 01)

– აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში სამართალშემოქმედებითი საქმიანობისთვის სამართლებრივი ხელშეწყობის უზრუნველყოფა;

– სამართალშემოქმედებითი საქმიანობის სრულყოფის მიზნით ორგანიზაციული, მეთოდოლოგიური და სამართლებრივი ხასიათის ღონისძიებების გატარება. ამავე მიზნით კოორდინირებული მუშაობის წარმართვა აფხაზეთის დაწესებულებებს შორის.

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მოქმედი ნორმატიული აქტების გადასინჯვა და შესაბამისი პროექტების (წინადადებების, შენიშვნების) მომზადება და წარდგენა შესაბამის ორგანოებში.

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების პროექტების სამართლებრივი ექსპერტიზა;

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობაში მოყვანა, კანონით დადგენილ შემთხვევებში და წესით აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების მოქმედების შეჩერების ან გაუქმების მოთხოვნა;

– აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სხვადასხვა პრიორიტეტული მიმართულებებით რეფორმის გატარების მიზნით რეკომენდაციების, წინადადებებისა და საკანონმდებლო აქტების პროექტების მომზადება;

- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების „საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე“-ში გამოსაქვეყნებლად წარდგენა;
- საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიიდან (აფხაზეთიდან) იძულებით გადაადგილებულ პირთათვის სამართლებრივი კონსულტაციების გაწევა და მათი უფლებებისა და თავისუფლების დაცვის ხელშეწყობა;
- ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ხელისუფლების დაწესებულებათა საქმიანობის კოორდინაცია;
- კომპეტენციის ფარგლებში ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ინიციატივების განხორციელების ფარგლებში მონაწილეობის მიღება;
- ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმის ფარგლებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრები – პირადობის ნეიტრალური მოწმობისა და ნეიტრალური სამგზავრო დოკუმენტის მიმღებ პირებზე ფოტოიდენტურობის დადასტურება,
- აფხაზეთის აღმასრულებელი ხელისუფლების დაწესებულებებში სამართლებრივი საქმიანობის ეფექტურობის ამაღლებაში ხელშეწყობა;
- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა. დეპარტამენტის ოფიციალური ვებ-გვერდის პერიოდული განახლება, დეპარტამენტის სხვადასხვა ასპექტების, მათ შორის სისტემატიზირებული აფხაზეთის კანონებისა და კანონქვემდებარე აქტების განახლებული და კოდიფიცირებული ვერსიების განთავსება. ხელმისაწვდომობისა დაპრაქტიკაში ეფექტური გამოყენების მიზნით აფხაზეთის ნორმატიული აქტების (სისტემატიზებული ვერსიების) ბეჭდური სახით გამოცემა.

6.9.1 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იუსტიციის დეპარტამენტის საქვეუწყებო დაწესებულება – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის არქივის სამმართველო (პროგრამული კოდი 10 02)

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო საქმის მართვის, საქმის წარმოების სრულყოფისა და საარქივო ფონდის განვითარების მიზნით:

- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის შევსება დოკუმენტებით მატერიალური სახით, საარქივო ფონდის დოკუმენტების ბაზის ფორმირება და მისი მუდმივი განახლება;
- აფხაზეთის საარქივო ფონდის დოკუმენტების, განურჩევლად მათი შენახვის ადგილისა (მათ შორის აფხაზეთის საარქივო ფონდში არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების), აღრიცხვის, დაცვისა და შენახვის, აგრეთვე საქმისწარმოებაში არსებული წესების დაცვის კონტროლი და ზედამხედველობა;
- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საარქივო ფონდის დოკუმენტებით სარგებლობა;
- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის დაწესებულებათა არქივებისა და საქმისწარმოებაში დოკუმენტების ორგანიზაციის სრულყოფა, კოორდინაცია, ნორმატიული და მეთოდური უზრუნველყოფა;
- აფხაზეთის საარქივო საქმის განვითარების საკითხებზე პერსპექტიულ-მიზნობრივი პროგრამებისა და მიმდინარე გეგმების შემუშავება.

6.10 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო (პროგრამული კოდები 11 01, 08 00, 13 01, 14 01, 15 01)

- აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ოკუპირებული ტერიტორიიდან იძულებით გადაადგილებული სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის სოციალურ – ეკონომიკური

მდგომარეობის შესწავლა, შეფასება და მათთვის შესაძლებლობის ფარგლებში დახმარების გაწევა მიზნად ისახავს დევნილი მოსახლეობის სოციალურ – ეკონომიკური მდგომარეობის, მათი ფსიქოლოგიური ფონის გაუმჯობესებას, პროფესიული განათლების დონის განვითარება –ამაღლებას.

კომპაქტური ჩასახლების ობიექტებში განსახლებულ აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის, საყოფაცხოვრებო პირობების შესწავლისა და ერთიანი საინფორმაციო ბაზის შექმნასთან დაკავშირებული სამუშაოების მონიტორინგი;

დევნილთა კომპაქტურ ჩასახლებებში მიმდინარე სარემონტო – სარეაბილიტაციო სამუშაოების ადგილზე შესწავლა, ინფორმაციის დამუშავება-ანალიზი და ზემდგომი ორგანოებისთვის მიწოდება;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობებში აფხაზეთიდან დევნილ, სოციალურად დაუცველ კატეგორიებზე ერთჯერადი მატერიალური დახმარების გამცემი კომისიების საქმიანობის კოორდინაცია;

აფხაზეთიდან დევნილი და აფხაზეთის ტერიტორიაზე მაცხოვრებელი მოქალაქეების სამხედრო-სავალდებულო და სამხედრო-სარეზერვო სამსახურში აღრიცხვა-გაწვევის ორგანიზაციების მოქცევა კანონმდებლობის ჩარჩოში.

6.11 აფხაზეთის ავტონომიური სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 12 01) (აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროსა (პროგრამული კოდი 18 00) და აფხაზეთის ავტონომიური სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტის (პროგრამული კოდი 12 00) შერწყმა, შეიქმნა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო)

– გალის რაიონის და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში განსახლებული, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებაში, მათი უზრუნველყოფა აუცილებელი მატერიალური საშუალებებით, შესაძლებლობის ფარგლებში;

– დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა მცირე ბიზნეს პროექტების შემუშავებაში და მათი პრაქტიკული განხორციელება სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ფონდების ფინანსური ხელშეწყობით. აგროსასურსათო სექტორში მოსალოდნელი პროექტების შესახებ დევნილთა ინფორმირება, დევნილ მოსახლეობაში არსებული ბიზნეს საქმიანობის მონაცემთა ბაზის შექმნა და მათი სტიმულირება.

– გალის რაიონში და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში კომპაქტურად ჩასახლებული მოსახლეობისათვის ვეტერინარული მომსახურეობის გაწევა, მცენარეთა დაცვის საშუალებების კონტროლი და საკარანტინო ზედამხედველობის გატარება, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელთა წინააღმდეგ ღონისძიებების ჩატარება.

– კომპაქტურად ჩასახლებულ დევნილთა ეკოლოგიური პრობლემების მონიტორინგი, გეოინფორმაციული სისტემის პროგრამისათვის მასალების მოძიება.

6.11.1 სსიპ – „გამწვანებისა და გარემოსდაცვითი პროექტების სააგენტო“ (პროგრამული კოდი 12 03)

მერიის მიერ გადმოცემულ მიწის ფართობზე გამოყვანილი სანერგე მასალები შემდგომში გამოყენებული იქნება გამწვანება-გატყევების მიზნით. იგეგმება ადგილობრივ და რეგიონალურ დონეზე ეკოლოგიური პროექტების აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა კომპაქტურ ჩასახლებებში გარემოსდაცვითი მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით განხორციელება. მათ მიერ 2012-2016 წლებში გამწვანება -გატყევების პროექტის ფარგლებში განაშენიანებული იქნება 7 ჰა ფართობი, რაც საჭირო და აუცილებელი ღონისძიებაა ეკოლოგიური თვალსაზრისით.

6.12 სამოქალაქო თანხმობისა და კონფლიქტის და რეგულირების საკითხებში მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 17 00) – (ლიკვიდირებულია).

6.13 აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო (პროგრამული კოდი 18 01)

-საფინანსო-საბიუჯეტო სისტემის სრულყოფა და გამჭვირვალობა;

-საბიუჯეტო დაწესებულებებში საფინანსო-საბიუჯეტო დისციპლინის გამკაცრება;

- აღებული ვალდებულებების სრულყოფილად დაფინანსება;

- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან მჭიდრო თანამშრომლობა შემოსავლების დამატებითი წყაროების მოძიების მიზნით, რათა ბიუჯეტში გაიზარდოს სოციალური პროგრამების დაფინანსების ხვედრითი წილი;

- ხაზინის მეშვეობით აფხაზეთის ბიუჯეტიდან სახსრების გაცემა, შემოსავლებისა და ხარჯების ოპერატიული კონტროლის დაწესება კანონმდებლობის შესაბამისად;

- დაწესებულებათა საფინანსო სამსახურებისათვის შესაბამისი მეთოდური მითითებებისა და ლიტერატურის მიწოდება, კონსულტაციებისა და ტრენინგების ჩატარება;

- მხარჯავი დაწესებულებების მიერ შესყიდვების განხორციელებისას კონტროლის დაწესება მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

სტატისტიკური ანგარიშების მიღება-დამუშავება, სტატისტიკური ბიულეტენებისა და კრებულების გამოშვება, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ეკონომიკური და სოციალური მდგომარეობის შესახებ ყოველკვარტალური და წლიური ანალიტიკური ბარათების მომზადება დარგთა ჭრილში;

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კუთვნილი ქონებისა (უძრავ-მოდრავი) და წილების – აქციების მართვა, განკარგვა მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად;

საქართველოს ტერიტორიაზე მოქმედ საერთაშორისო და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და ფონდებთან ურთიერთობის გაღრმავება იგპ-თა სოციალურ – ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით;

მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა.

6.13.1 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – ინფრასტრუქტურისა და დარგობრივი საკითხთა დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 18 02)

აფხაზეთის ეკონომიკის დარგების მდგომარეობის ანალიზი, ურბანული დაგეგმარების, სივრცითი-ტერიტორიული დაგეგმვის, არქიტექტურული და სამშენებლო-საინჟინრო საქმიანობის ზედამხედველობის განხორციელების მეთოდური ხელმძღვანელობა, აფხაზეთიდან დევნილებში მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარების ხელშეწყობა, აფხაზეთის ტერიტორიაზე ეკონომიკის დარგების განვითარების მდგომარეობის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება, ანალიზი.

6.13.2 სსიპ – „აფხაზეთის გეოლოგიისა და მინერალური რესურსების სააგენტო“ – (პროგრამული კოდი 18 03)

აფხაზეთის სანაპირო ზოლის გეოეკოლოგიური მონიტორინგი;

აფხაზეთის გეოლოგიური ფონდური მასალის სისტემატიზაცია და ანალიზი;

მინერალური რესურსების საბადოების ეკონომიკური შეფასება;

გეოინფორმაციული პაკეტების შექმნა და მინერალური რესურსების უკანონო მოპოვების მონიტორინგი თანამედროვე დისტანციური მეთოდებით.

6.13.3 სსიპ – „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საინფორმაციო უზრუნველყოფის ცენტრი“ (პროგრამული კოდი 18 04)

სამოქალაქო ინტეგრაცია და ქვეყნის ინტერესების მხარდაჭერა;

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკასთან დაკავშირებული საზოგადოებრივი, ეკონომიკური, სოციალური, საგანმანათლებლო, კულტურული და სპორტული პროცესების შესახებ ტელე-რადიო და ელექტრონული ინფორმაციების მოპოვება, დამუშავება, გავრცელება. საქართველოსა და საზღვარგარეთის ქვეყნების მედიის საშუალებით; ქართველთა და აფხაზთა შორის დიალოგის, სახალხო დიპლომატიის, საგანმანათლებლო და სოციალურ-ეკონომიკური პროექტების მხარდაჭერა.

6.13.4 სსიპ – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო-სამრეწველო პალატა (პროგრამული კოდი 18 06)

მეწარმე სუბიექტების კოორდინაცია, სამეწარმეო საქმიანობის განვითარება, ინვესტიციების მოზიდვა, მეწარმეთა ინტერესების დაცვისა და მათი საქმიანობისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა. საქართველოსა და საზღვარგარეთის ქვეყნების საწარმოებს შორის სავაჭრო, სამრეწველო, სამეცნიერო-ტექნიკური კავშირების დამყარებისა და განვითარებისათვის ხელშეწყობა.

6.13.5 სსიპ – დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდაჭერი პროექტებისა და პროგრამების სააგენტო (პროგრამული კოდი 18 07 01)

საერთაშორისო თუ ადგილობრივი სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციების არაერთმა კვლევამ დაადასტურა, რომ სწორედ მცირე ბიზნესის სექტორში დევნილთა ინიციატივების მხარდაჭერა მკვეთრად გამოხატული საჭიროებაა, შესაბამისად მათი ცოდნის გაუმჯობესება და მცირე ინვეტარით უზრუნველყოფა მისცემს საშუალებას განავითარონ თავიანთი ბიზნესი და უზრუნველყონ ღირსეული შემოსავლებით საკუთარი ოჯახები.

პროგრამის მიზანია დევნილთა მცირე ბიზნესის, მათ შორის აგრარული მიმართულებით მხარდაჭერა პროფესიული უნარ-ჩვევების გაუმჯობესებისა და მათი მატერიალურ-ტექნიკური მცირე აქტივებით უზრუნველყოფის გზით

პროგრამის სამიზნე ჯგუფია საქართველოს რეგიონებში მცხოვრები დევნილი ქალი და ახალგაზრდა მეწარმეები, რომელთაც სურთ საკუთარი ბიზნესის განვითარება ისეთ სექტორებში, როგორცაა – მომსახურების სერვისი, პირველადი აგროპორდუქციის წარმოება და სხვა.

6.13.6 აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტი (პროგრამული კოდი 18 08)

– გალის რაიონის და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებში განსახლებული, სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოების ჩატარებაში, მათი უზრუნველყოფა აუცილებელი მატერიალური საშუალებებით, შესაძლებლობის ფარგლებში;

– დევნილი მოსახლეობისათვის დახმარების გაწევა მცირე ბიზნეს პროექტების შემუშავებაში და მათი პრაქტიკული განხორციელება სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და ფონდების ფინანსური ხელშეწყობით. აგროსასურსათო სექტორში მოსალოდნელი პროექტების შესახებ დევნილთა ინფორმირება, დევნილ მოსახლეობაში არსებული ბიზნეს საქმიანობის მონაცემთა ბაზის შექმნა და მათი სტიმულირება.

– გალის რაიონში მოსახლეობისათვის ვეტერინარული მომსახურების გაწევა, მცენარეთა დაცვის საშუალებების კონტროლი და საკარანტინო ზედამხედველობის გატარება, სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნებელთა წინააღმდეგ ღონისძიებების ჩატარება.

6.13.7 ა (ა)იპ „საერთაშორისო ინიციატივა განვითარებისა და თანადგომისათვის“ (პროგრამული კოდი 18 10)

სახელმწიფოს (მათ შორის აფხაზეთის ა/რ-ის) და კერძო სექტორის,საერთაშორისო და ადგილობრივი ორგანიზაციების,საზოგადოების მონაწილეობით საქართველოში მცხოვრები აფხაზეთიდან დევნილი,ოკუპირებულ ტერიტორიებზე ლეგიტიმურად მცხოვრები და ასევე სხვა იურიდიული და ფიზიკური პირებისათვის, ნებისმიერი კანონიერი გზით,დახმარების გაწევა მეწარმეობის განვითარებისა და სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელებაში;

სოციალური,ინფრასტრუქტურული,ჯანდაცვის,სპორტის,კულტურის,განათლებისა და ბუნების დაცვის სფეროებში სხვადასხვა პროგრამებისა და პროექტების განხორციელებაში;

საჭიროების მქონე პირებისათვის სოციალური და ჰუმანიტარული სახის მხარდაჭერა.

6.14 იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი (პროგრამული კოდი 19 01)

იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატის საქმიანობის სფეროს განეკუთვნება იუსტიციის, ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის მიმართულელებით აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობის კოორდინაცია.

მინისტრის აპარატი, სტრუქტურული ერთეულის – იუსტიციის დეპარტამენტის მეშვეობით უზრუნველყოფს, ერთი მხრივ, სამართალშემოქმედებით საქმიანობას, კერძოდ, შესაბამისი სამართლებრივი აქტების პროექტების მომზადებას და სამართლებრივ ექსპერტიზას, ხოლო, მეორე მხრივ, აფხაზეთის ავტონომიურის რესპუბლიკის ნორმატიული აქტების შესაბამისობაში მოყვანას საქართველოს კანონმდებლობასთან და უპირატესი იურიდიული ძალის მქონე სხვა ნორმატიულ აქტებთან. საქმიანობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს ადამიანის უფლებების დაცვის მიზნით, აფხაზეთის საზოგადოების (მათ შორის აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრები პირების) სამართლებრივი მართლშეგნების ამაღლება, სხვადასხვა ღონისძიებების დაგეგმვისა და განხორციელების გზით.

„ჩართულობის სტრატეგიის სამოქმედო გეგმისა“ და მოქმედი სამთავრობო პროგრამებით განსაზღვრული ამოცანების ფარგლებში, აფხაზეთის გახლეჩილი საზოგადოების წევრებს შორის ნდობის აღდგენისა და გაძლიერების, სახალხო დიპლომატიის გზით „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეს მცხოვრები მოსახლეობის მიერ შენარჩუნებული ოჯახური, ნათესაური და პირადი ურთიერთობების წახალისების და გამყარების მიზნით, მინისტრის აპარატი სამოქალაქო ინტეგრაციის დეპარტამენტის მეშვეობით უზრუნველყოფს სხვადასხვა პროექტების მომზადებას და განხორციელებას.

ზემოაღნიშნული მიზნის მისაღწევად მინისტრის აპარატი ახორციელებს როგორც, აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე არსებული ვითარებასთან დაკავშირებით, ღია წყაროებიდან მიღებული ინფორმაციის დამუშავებას, სისტემატიზაციას, სტატისტიკური ანგარიშების მომზადებას, ანალიზს და ერთიან საინფორმაციო-ანალიტიკურ ბანკში განთავსებას ასევე ინოვაციური მიდგომების ძიების მიზნით სხვადასხვა ქვეყნების საუკეთესო გამოცდილებების ანალიზსა და წინადადებების შემუშავებას.

აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლების მიზნით, მინისტრის აპარატი უზრუნველყოფს ევროპული და ევროატლანტიკური ინტეგრაციისა და სამშვიდობო ინიციატივების საკითხებზე შესაბამისი საინფორმაციო საქმიანობის განხორციელებას, თემატური გზავნილების გავრცელების ხელშეწყობას.

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

თავი VI

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები

მუხლი 14. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები

განისაზღვროს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის ასიგნებები

	დასახელება	2017 წლის ფაქტი	2018 წლის გეგმა	2019 წლის გეგმა	მ.შ. კრედიტები და გრანტები
	ჯამი:	14102391	15427003	18642123	0
ქ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	575	573	596	0
	ხარჯები	13883200	15136753	17948183	0
21	შრომის ანაზღაურება	7577335	7402050	8293320	0
22	საქონელი და მომსახურება	2399604	3172293	3552103	0
25	სუბსიდიები	2495730	2757845	3524520	0
26	გრანტები	3550	4520	8800	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	1035374	1173460	1652630	0
28	სხვა ხარჯები	371607	626585	916810	0
	არაფინანსური აქტივები	213372	290250	693940	0
	ვალდებულების კლება	5819	0	0	0
01 00	უმაღლესი საბჭო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1842272	1994000	2266040	0
ქ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	65	65	66	0
	ხარჯები	1750678	1983900	2105990	0
21	შრომის ანაზღაურება	1412414	1407000	1436040	0
22	საქონელი და მომსახურება	327907	555740	631950	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	4800	5160	0	0
28	სხვა ხარჯები	5557	16000	38000	0
	არაფინანსური აქტივები	91594	10100	160050	0
01 01	უმაღლესი საბჭო	1842272	1994000	2266040	0
ქ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	65	65	66	0
	ხარჯები	1750678	1983900	2105990	0
21	შრომის ანაზღაურება	1412414	1407000	1436040	0
22	საქონელი და მომსახურება	327907	555740	631950	0

27	სოციალური უზრუნველყოფა	4800	5160	0	0
28	სხვა ხარჯები	5557	16000	38000	0
	არაფინანსური აქტივები	91594	10100	160050	0
02 00	მთავრობის აპარატი და მასთან არსებული ორგანიზაცია სულ	1672105	1789400	2166970	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	85	83	81	0
	ხარჯები	1660668	1755100	2066170	0
21	შრომის ანაზღაურება	1213876	1179970	1330350	0
22	საქონელი და მომსახურება	407529	512130	728870	0
25	სუბსიდიები	33104	57700	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	4954	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	1205	5300	6950	0
	არაფინანსური აქტივები	11407	34300	100800	0
	ვალდებულების კლება	30	0	0	0
02 01	მთავრობის აპარატი	1012377	1028400	1564700	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	62	60	51	0
	ხარჯები	1012377	1028400	1557900	0
21	შრომის ანაზღაურება	902217	902210	1089520	0
22	საქონელი და მომსახურება	105206	126190	465130	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	4954	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	3250	
	არაფინანსური აქტივები	0	0	6800	0
02 02	მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება—ადმინისტრაციულ-სამეურნეო სამმართველო აპარატი	619761	701000	570970	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	23	23	22	0
	ხარჯები	615187	669000	476970	0
21	შრომის ანაზღაურება	311659	277760	215330	0
22	საქონელი და მომსახურება	302323	385940	257940	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0

28	სხვა ხარჯები	1205	5300	3700	0
	არაფინანსური აქტივები	4544	32000	94000	0
	ვალდებულების კლება	30	0	0	0
02 03	სსიპ – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო –სამრეწველო პალატა	39967	60000	0	0
	ხარჯები	33104	57700	0	0
25	სუბსიდიები	33104	57700	0	0
	არაფინანსური აქტივები	6863	2300	0	0
02 04	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება – „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის არქივის სამმართველო“.	0	0	31300	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	8	0
	ხარჯები	0	0	31300	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	25500	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	5800	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
03 00	ფინანსთა სამინისტრო	0	0	0	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
04 00	ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	0	0	0	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
25	სუბსიდიები	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0

	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
04 0	ეკონომიკის სამინისტრო	0	0	0	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
25	სუბსიდიები	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
05 00	ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო სულ	893929	1009000	1585100	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30	30	30	0
	ხარჯები	890459	1009000	1528100	0
21	შრომის ანაზღაურება	384402	391100	453600	0
22	საქონელი და მომსახურება	147777	186900	145000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	291131	335000	654500	0
28	სხვა ხარჯები	67149	96000	275000	
	არაფინანსური აქტივები	3470	0	57000	0
05 01	ჯანმრთ. და სოც. დაცვის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი	545051	579000	660100	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	30	30	30	0
	ხარჯები	541581	579000	603100	0
21	შრომის ანაზღაურება	384402	391100	453600	0
22	საქონელი და მომსახურება	147777	186900	145000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	7251	0	3500	0
28	სხვა ხარჯები	2151	1000	1000	
	არაფინანსური აქტივები	3470	0	57000	0
05 02	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა, აგრეთვე აფხაზეთის ტერიტორიაზე მცხოვრებთა მედიკამენტებით დახმარების პროგრამა	0	0	0	0

	ხარჯები	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
05 03	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ამბულატორიული დახმარების პროგრამა	213385	250000	490000	0
	ხარჯები	213385	250000	490000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	213385	250000	490000	0
05 04	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა და ოკუპირებული აფხაზეთის ტერიტორიაზე ლეგიტიმურად მცხოვრებ მოქალაქეთა ჰოსპიტალური დახმარების პროგრამა	25695	40000	110000	0
	ხარჯები	25695	40000	110000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	25695	40000	110000	0
05 05	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა გავლით პროფილაქტიკური სამედიცინო გასინჯვების პროგრამა	59799	60000	70000	0
	ხარჯები	59799	60000	70000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	44800	45000	51000	0
28	სხვა ხარჯები	14999	15000	19000	0
05 06	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა სოციალური მხარდაჭერის პროგრამა	50000	80000	255000	0
	ხარჯები	50000	80000	255000	0
28	სხვა ხარჯები	50000	80000	255000	0
05 07	აფხაზეთიდან იძულებით გადაადგილებული და ოკუპირებულ აფხაზეთის ტერიტორიაზე მომუშავე ექიმების და სამუალო სამედიცინო პერსონალის გადამზადების პროგრამა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 00	განათლებისა და კულტურის სამინისტრო სულ	3133586	3858530	4601930	0
პპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	63	64	62	0
	ხარჯები	3114208	3801130	4393230	0
21	შრომის ანაზღაურება	731290	713560	849200	0
22	საქონელი და მომსახურება	284711	488830	505410	0
25	სუბსიდიები	1719957	1965745	2496480	0
26	გრანტები	3550	4520	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	146896	287200	339520	0

28	სხვა ხარჯები	227804	341275	202620	0
	არაფინანსური აქტივები	16879	57400	208700	0
	ვალდებულების კლება	2499	0	0	0
06 01	განათლებისა და კულტურის სამინისტროს ცენტრალური აპარატი	847256	1059800	1273800	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50	51	49	0
	ხარჯები	842557	1013700	1073800	0
21	შრომის ანაზღაურება	617422	601100	713600	0
22	საქონელი და მომსახურება	220534	411750	299400	0
26	გრანტები	1200	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	601	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	2800	850	60800	0
	არაფინანსური აქტივები	2200	46100	200000	0
	ვალდებულების კლება	2499	0	0	0
06 02	ზემო აფხაზეთის რესურსცენტრი	43732	45000	55070	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	5	5	5	0
	ხარჯები	43732	45000	55070	0
21	შრომის ანაზღაურება	42754	42730	52800	0
22	საქონელი და მომსახურება	978	2270	2270	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
06 03	გალის რაიონის რესურსცენტრი	119304	119000	140070	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8	8	8	0
	ხარჯები	118156	119000	140070	0
21	შრომის ანაზღაურება	71114	69730	82800	0
22	საქონელი და მომსახურება	46359	49150	57150	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	575	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	108	120	120	0
	არაფინანსური აქტივები	1148	0	0	0

06 04	განათლების ხელშეწყობის პროგრამა	149961	230595	212050	0
	ხარჯები	146831	230595	212050	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	31700	0
25	სუბსიდიები	0	56445	56650	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	6400	21000	0
28	სხვა ხარჯები	146831	167750	102700	0
	არაფინანსური აქტივები	3130	0	0	0
06 04 01	სასკოლო ინფრასტრუქტურისა და სასწავლო გარემოს გაუმჯობესება	40485	79445	52650	0
	ხარჯები	37355	79445	52650	0
25	სუბსიდიები	37355	56445	52650	0
28	სხვა ხარჯები	3130	23000	0	0
06 04 02	წარმატებული ახალგაზრდების მხარდაჭერა	82329	90000	95000	0
	ხარჯები	82329	90000	95000	0
28	სხვა ხარჯები	82329	90000	95000	0
06 04 03	„კარიერის დაგეგმვა, პროფესიული ორიენტაცია და სახელობო სწავლება სკოლებში“	1747	2000	4000	0
	ხარჯები	1747	2000	4000	0
28	სხვა ხარჯები	1747	2000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	4000	0
06 04 04	აფხაზური ენის პედაგოგთა გადამზადება	2200	15000	0	0
	ხარჯები	2200	15000	0	0
28	სხვა ხარჯები	2200	15000	0	0
06 04 05	სამოქალაქო ცნობიერებისა და კულტურის განათლების ხელშეწყობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
25	სუბსიდიები	0	0	0	0
06 04 06	შემეცნებით- საგანმანათლებლო პროგრამები შშმ მოზარდებისათვის	8200	0	0	0

	ხარჯები	8200	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	8200	0	0	0
06 04 07	„საზაფხულო ბანაკი“	11900	15000	16000	0
	ხარჯები	11900	15000	16000	0
28	სხვა ხარჯები	11900	15000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	16000	0
06 04 08	„მწიგნობართა კლუბი“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 04 09	„წლის მოსწავლე“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 04 10	კონფერენციები/შეხვედრები	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 04 11	„დიმიტრი (არზაყან) ემუხვარისა და ჟიული შარტავას სახელობის სტიპენდიები“	3100	5550	5100	0
	ხარჯები	3100	5550	5100	0
28	სხვა ხარჯები	3100	5550	5100	0
06 04 12	აკადემიკოს ილია ვეკუას სახელობის სტიპენდია	0	1230	2600	0
	ხარჯები	0	1230	2600	0
28	სხვა ხარჯები	0	1230	2600	0
06 04 13	აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის სამინისტროს თანამშრომელთა პერსონალური და პროფესიული უნარების განვითარების ტრენინგები	0	8000	0	0
	ხარჯები	0	8000	0	0

28	სხვა ხარჯები	0	8000	0	0
06 04 15	შეხვედრები: 1. ღვაწლმოსილ პედაგოგებთან 2. მედალოსან კურსდამთავრებულებთან 3. წარმატებულ სტუდენტ – ახალგაზრდობასთან	0	970	1200	0
	ხარჯები	0	970	1200	0
28	სხვა ხარჯები	0	970	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	1200	0
06 04 15	თანაბარი შესაძლებლობები თანაბარი მზრუნველობა	0	4000	6000	0
	ხარჯები	0	4000	6000	0
28	სხვა ხარჯები	0	4000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	6000	0
06 04 16	საინფორმაციო ბანკი საზღვარგარეთ მცხოვრებ აფხაზეთიდან ლტოლვილ წარმატებულ ახალგაზრდებზე	0	3000	0	0
	ხარჯები	0	3000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	3000	0	0
06 04 15	აფხაზური ენის პედაგოგთა ფინანსური მხარდაჭერა	0	6400	21000	0
	ხარჯები	0	6400	21000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	6400	21000	0
06 04 15	სამოქალაქო განათლება- აქტიურ მოქალაქეთა პროგრამა	0	0	4000	0
	ხარჯები	0	0	4000	0
25	სუბსიდიები	0	0	4000	0
06 04 15	ვიცნობდეთ ქვეყნის გმირებს	0	0	4500	0
	ხარჯები	0	0	4500	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	4500	0
06 04 20	ოკუპირებულ ტერიტორიაზე ქართულის ენის პედაგოგთა ტრენინგი	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 01	აფხაზეთის მეცნიერთა მხარდაჭერის პროგრამა	14732	30000	20000	0
	ხარჯები	14732	30000	20000	0

28	სხვა ხარჯები	14732	30000	20000	0
06 06	სამშვიდობო და სამოქალაქო განათლების მხარდაჭერის პროგრამა	2960	2960	3000	0
	ხარჯები	2960	2960	3000	0
22	საქონელი და მომსახურება	2960	2960	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	3000	0
06 06 01	„მოზარდებში (მოსწავლეთა) ინტელექტუალური და შემოქმედებითი განვითარების მხარდაჭერა“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 06 02	„მობილური ბიბლიოთეკა“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 03	„ლიტერატურულ-შემოქმედებითი კონკურსი“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 04	„აფხაზეთის განათლებისა და კულტურის საკითხები: გამოკვლევები და საჭიროებები“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 05	„აფხაზეთის მოზარდთა ლიდერობის სკოლა“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 06	აფხაზეთიდან დევნილი მოზარდები მედიაპროექტში „ეტალონი“	2960	2960	3000	0
	ხარჯები	2960	2960	3000	0
22	საქონელი და მომსახურება	2960	2960	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	3000	0

06 06 07	„წინაპართა ნაკვალევზე“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 08	„საქმიანი არდადეგები“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 06 09	„სამოქალაქო აქტიურობის ამაღლება მოზარდებში“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 07	კულტურული ღონისძიებების მხარდაჭერის პროგრამა	46032	62640	124020	0
	ხარჯები	46032	62640	124020	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	70520	
25	სუბსიდიები	0	2500	39500	0
26	გრანტები	2350	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	43682	60140	14000	0
06 07 01	„ბეჭდვითი გამოცემა“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 07 02	„საიუბილეო საღამოები“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 07 03	„საახალწლო ზეიმი დევნილი ბავშვებისათვის“	7500	7500	20000	0
	ხარჯები	7500	7500	20000	0
28	სხვა ხარჯები	7500	7500	0	0

22	საქონელი და მომსახურება	0	0	20000	0
06 07 04	„ხელოვნების ნიჭით დაჯილდოებული დევნილი ახალგაზრდების მხარდაჭერა“	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 07 05	სადამოები	492	3800	14000	0
	ხარჯები	492	3800	14000	0
28	სხვა ხარჯები	492	3800	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	14000	0
06 07 06	ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია საზღვარგარეთ	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
25	სუბსიდიები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 07 07	„გ. შარვაშიძის სახელობის პრემია“	9906	0	14000	0
	ხარჯები	9906	0	14000	0
28	სხვა ხარჯები	9906	0	14000	0
06 07 08	„აფხაზეთის მხატვართა ნამუშევრების გამოფენა და პერსონალური კატალოგების გამოცემა“ (გამოფენები)	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 07 09	აფხაზეთის დღე	0	16680	17820	0
	ხარჯები	0	16680	17820	0
28	სხვა ხარჯები	0	16680	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	17820	0
06 07 10	ქართულ-აფხაზური კულტურის პოპულარიზაცია	28135	34660	31500	0
	ხარჯები	28135	34660	31500	0

25	სუბსიდიები	0	2500	31500	0
26	გრანტები	2350	4520	0	0
28	სხვა ხარჯები	25785	27640	0	0
06 07 11	გამოყენებითი ხელოვნების სასწავლო პროგრამა	0	0	8000	0
	ხარჯები	0	0	8000	0
25	სუბსიდიები	0	0	8000	0
06 07 12	ქართულ-აფხაზური სამუსიკო დიალოგი	0	0	15000	0
	ხარჯები	0	0	15000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	15000	0
06 07 13	მნიშვნელოვანი თარიღებისადმი მიძღვნილი შეხვედრების ორგანიზება	0	0	3700	0
	ხარჯები	0	0	3700	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	3700	0
06 08	სპორტული ღონისძიებების ხელშეწყობის პროგრამა	22401	92905	79370	0
	ხარჯები	22401	92905	79370	0
22	საქონელი და მომსახურება	13880	22700	34370	0
25	სუბსიდიები	0	0	45000	0
28	სხვა ხარჯები	8521	70205	0	0
06 08 01	„სპორტულ ინიციატივათა მხარდაჭერა“	7400	67780	45000	0
	ხარჯები	7400	67780	45000	0
25	სუბსიდიები	0	0	45000	0
28	სხვა ხარჯები	7400	67780	0	0
06 08 02	„ტურნირები და ღია პირველობა სპორტის სხვადასხვა სახეობებში“	13880	22700	29400	0
	ხარჯები	13880	22700	29400	0
22	საქონელი და მომსახურება	13880	22700	29400	0
06 08	ახალგაზრდული ინიციატივების მხარდაჭერა	0	0	0	0

03					
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 08 04	ვეტერან სპორტსმენთა და სპორტის მუშაკთა დაჯილდოება	1121	2425	2000	0
	ხარჯები	1121	2425	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	2000	0
28	სხვა ხარჯები	1121	2425	0	
06 08 05	აფხაზეთის სპორტის შესახებ წიგნის ბეჭდვა	0	0	2970	0
	ხარჯები	0	0	2970	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	2970	0
06 09	გალის რაიონის სკოლამდელი აღზრდისა და სახელ. ადმინისტრაციულ – ტექნიკური პერსონალის ფინანსური დახმარება	145720	280800	318520	0
	ხარჯები	145720	280800	318520	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	145720	280800	318520	0
06 10	კულტურული ფასეულობათა დაცვისა და პოპულარიზაციის პროგრამა	9195	16730	13000	0
	ხარჯები	7295	16730	13000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	10000	0
25	სუბსიდიები	0	0	3000	0
28	სხვა ხარჯები	7295	16730	0	0
	არაფინანსური აქტივები	1900	0	0	0
06 10 01	სამეცნიერო კონფერენცია	0	3500	3000	0
	ხარჯები	0	3500	3000	0
28	სხვა ხარჯები	0	3500	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	3000	0
06 10 02	აფხაზეთის კულტურულ ფასეულობათა პოპულარიზაცია	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0

06 10 05	ოქტომბერი – აფხაზური ენის დღე	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
06 10 05	აფხაზეთის კულტურულ ფასეულობათა პოპულარიზაცია საზღვარგარეთ	0	6000	0	0
	ხარჯები	0	6000	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	6000	0	0
06 10 05	ალექსანდრე შერვაშიძის ნამუშევრების გამოფენა და კატალოგის გამოცემა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	0	0
06 10 06	აფხაზეთის კულტურული მემკვიდრეობის ელექტრონული ონლაინ/მუზეუმი	3000	0	0	0
	ხარჯები	3000	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	3000	0	0	0
06 10 07	აფხაზეთის ტაძრების დეტალური რუკა	2235	0	0	0
	ხარჯები	2235	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	2235	0	0	0
06 10 05	"საველე ბანაკი (შემცენებითი ტურები, ექსკურსიები, სარქელოგიური ბანაკი)	0	3530	7000	0
	ხარჯები	0	3530	7000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	7000	0
28	სხვა ხარჯები	0	3530	0	0
06 10 05	ფოტოკონკურსი „აფხაზეთის ისტორიულ-არქიტექტურული მემკვიდრეობა“	1460	2700	0	0
	ხარჯები	1460	2700	0	0
28	სხვა ხარჯები	1460	2700	0	0
06 10 10	„აფხაზეთის ისტორიულ-არქიტექტურული ნაგებობების ონლაინ რუკა“	2500	1000	0	0
	ხარჯები	600	1000	0	0
28	სხვა ხარჯები	600	1000	0	0

	არაფინანსური აქტივები	1900	0	0	0
06 10 11	გავიდრმავოთ ცოდნა აფხაზეთის ისტორიის შესახებ	0	0	3000	0
	ხარჯები	0	0	3000	0
25	სუბსიდიები	0	0	3000	0
06 11	სსიპ – აფხაზეთის სპორტული მომზადების ცენტრი	166394	171800	164000	0
	ხარჯები	165394	171800	164000	0
25	სუბსიდიები	165394	171800	164000	0
	არაფინანსური აქტივები	1000	0	0	0
06 12	სსიპ – ქ. სოხუმის კონსტანტინე გამსახურდიას სახელობის პროფესიული სახელმწიფო დრამატული თეატრი	328482	418600	513300	0
	ხარჯები	326091	418600	513300	0
25	სუბსიდიები	326091	418600	513300	0
	არაფინანსური აქტივები	2391	0	0	0
06 13	სსიპ ქ. სოხუმის მოზარდმაყურებელთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრი „თეთრი ტალღა“	204692	228800	282030	0
	ხარჯები	204692	228800	282030	0
25	სუბსიდიები	204692	228800	282030	0
06 14	სსიპ – აფხაზეთის სიმღერისა და ცეკვის სახ. აკადემიური ანსამბლი „აფხაზეთი“	376920	354000	484300	0
	ხარჯები	374670	354000	482100	0
25	სუბსიდიები	374670	354000	482100	0
	არაფინანსური აქტივები	2250	0	2200	0
06 15	სსიპ – სულიერებისა და კულტურის ცენტრი	179030	171400	186400	0
	ხარჯები	178530	171400	186400	0
25	სუბსიდიები	178530	171400	184400	0
	არაფინანსური აქტივები	500	0	2000	0
06 16	ა (ა)იპ აფხაზეთის ლიტერატურისა და ხელოვანთა შემოქმედებითი გაერთიანება	121609	0	0	0
	ხარჯები	121609	0	0	0
25	სუბსიდიები	117774	0	0	0

28	სხვა ხარჯები	3835	0	0	0
06 20	სსიპ – "გურამ ყურაშვილის სახელობის აფხაზეთის სახელმწიფო საგუნდო კაპელა"	210342	239000	333500	0
	ხარჯები	210242	232600	333500	0
25	სუბსიდიები	210242	232600	333500	0
	არაფინანსური	100	6400	0	0
06 21	სსიპ – აფხაზეთის მოზარდ – ახალგაზრდობის შემოქმედებითი ცენტრი	29397	0	0	0
	ხარჯები	29397	0	0	0
25	სუბსიდიები	29397	0	0	0
06 22	სსიპ აფხაზეთის საგამომცემლო ცენტრი	115427	0	0	0
	ხარჯები	113167	0	0	0
25	სუბსიდიები	113167	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	2260	0	0	0
06 23	სსიპ – აფხაზეთის კულტურისა და ხელოვნების ცენტრი სულ	0	334500	399500	0
	ხარჯები	0	329600	395000	0
25	სუბსიდიები	0	329600	393000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	2000	
	არაფინანსური აქტივები	0	4900	4500	0
06 24 01	სსიპ – აფხაზეთის კულტურისა და ხელოვნების ცენტრი	0	334500	397400	0
	ხარჯები	0	329600	392900	0
25	სუბსიდიები	0	329600	392900	0
	არაფინანსური აქტივები	0	4900	4500	0
06 25 02	ნიკოლოზ თაბუკაშვილის სახელობის პრემია	0	0	2100	0
	ხარჯები	0	0	2100	0
25	სუბსიდიები	0	0	100	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	2000	0
07 00	მინისტრის აპარატი განსაკუთრებულ დავალებათა საკითხებში	0	0	0	0
პკ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	0	0

	ხარჯები	0	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
08 00	ზემო აფხაზეთში – აფხაზეთის ა/რ მთავრობის წარმომადგენლობა	192195	193800	213840	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	11	10	10	0
	ხარჯები	192195	193800	211840	0
21	შრომის ანაზღაურება	149870	135320	152400	0
22	საქონელი და მომსახურება	42325	58480	59440	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	2000	0
09 00	მინისტრის აპარატი რეგიონული მართვის საკითხებში	0	0	0	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
10 00	იუსტიციის დეპარტამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაცია სულ	471203	478000	432633	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	31	31	31	0
	ხარჯები	461646	471000	432633	0
21	შრომის ანაზღაურება	380656	361550	360580	0
22	საქონელი და მომსახურება	80258	108650	71253	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	732	800	800	0
	არაფინანსური აქტივები	9558	7000	0	0
10 01	იუსტიციის დეპარტამენტი	367865	378000	348753	0

მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	23	23	23	0
	ხარჯები	363725	373000	348753	0
21	შრომის ანაზღაურება	291093	276730	284080	0
22	საქონელი და მომსახურება	71901	95470	63873	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	732	800	800	0
	არაფინანსური აქტივები	4140	5000	0	0
10 02	იუსტიციის დეპარტამენტის საქვეუწყებო დაწესებულება – აფხაზეთის ა/რ საარქივო სამმართველო	103338	100000	83880	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	8	8	8	0
	ხარჯები	97920	98000	83880	0
21	შრომის ანაზღაურება	89563	84820	76500	0
22	საქონელი და მომსახურება	8357	13180	7380	0
	არაფინანსური აქტივები	5418	2000	0	0
11 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო სულ	862603	719060	908700	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	46	46	38	0
	ხარჯები	857966	671960	902100	0
21	შრომის ანაზღაურება	516480	500660	570480	0
22	საქონელი და მომსახურება	131530	165800	174120	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	204927	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	5029	5500	157500	0
	არაფინანსური აქტივები	4637	47100	6600	0
11 01	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იძულებით გადაადგილებულ პირთა – დევნილთა სამინისტრო	862603	719060	756700	0
მპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	46	46	38	0
	ხარჯები	857966	671960	750100	0
21	შრომის ანაზღაურება	516480	500660	570480	0
22	საქონელი და მომსახურება	131530	165800	174120	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	204927	0	0	0

28	სხვა ხარჯები	5029	5500	5500	0
	არაფინანსური აქტივები	4637	47100	6600	0
11 02	დევენილთა ჩასახლების ობიექტებში სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატარების უზრუნველყოფის პროგრამა	0	0	150000	0
	ხარჯები	0	0	150000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	150000	0
11 03	აფხაზეთიდან დევნილთათვის მართლზომიერ მფლობელობაში გადაცემულ ობიექტებზე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შექმნის ხელშეწყობის პროგრამა	0	0	2000	0
	ხარჯები	0	0	2000	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	2000	0
12 00	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი სულ	1042639	928950	769900	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	28	28	27	0
	ხარჯები	1031370	875600	761260	0
21	შრომის ანაზღაურება	332222	346710	274950	0
22	საქონელი და მომსახურება	283318	142290	146080	0
25	სუბსიდიები	393168	366100	299330	0
26	გრანტი	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	2360	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	20302	20500	40900	0
	არაფინანსური აქტივები	11159	53350	8640	0
	ვალდებულების კლება	110	0	0	0
12 01	სოფლის მეურნეობის, გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების დეპარტამენტი	446277	494300	390870	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	28	28	27	0
	ხარჯები	439179	489500	390730	0
21	შრომის ანაზღაურება	332222	346710	274950	0
22	საქონელი და მომსახურება	104295	142290	115280	0
28	სხვა ხარჯები	302	500	500	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	2360	0	0	0

	არაფინანსური აქტივები	7098	4800	140	0
12 02	მცენარეთა დაცვითი და ინვაზიურ დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებების პროგრამები	179023	20000	67300	0
	ხარჯები	179023	20000	67300	0
22	საქონელი და მომსახურება	179023	0	30800	0
28	სხვა ხარჯები	0	20000	36500	0
12 02 01	„ინვაზიური და სხვა სახის დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებები“	0	20000	30000	0
	ხარჯები	0	20000	30000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	20000	30000	0
12 02 02	მცენარეთა დაცვის ღონისძიებების ხელშეწყობა	0	0	30800	0
	ხარჯები	0	0	30800	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	30800	0
12 02 03	აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები	179023	0	0	0
	ხარჯები	179023	0	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	179023	0	0	0
12 02 04	მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობა	0	0	6500	0
	ხარჯები	0	0	6500	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	6500	0
12 0	სსიპ – „გამწვანებისა და გარემოსდაცვითი პროექტების სააგენტო“	397339	414650	307830	0
	ხარჯები	393168	366100	299330	0
25	სუბსიდიები	393168	366100	299330	
	არაფინანსური აქტივები	4061	48550	8500	0
	ვალდებულების კლება	110	0	0	0
12 04	ინვაზიური და სხვა სახის დაავადებათა საწინააღმდეგო ღონისძიებების პროგრამა	20000	0	0	0

	ხარჯები	20000	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	20000	0	0	0
12 05	„დევენილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“	0	0	3900	0
	ხარჯები	0	0	3900	0
26	გრანტები	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	3900	0
13 00	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში	720902	759600	872810	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	47	47	40	0
	ხარჯები	718609	757100	868810	0
21	შრომის ანაზღაურება	477356	455040	526800	0
22	საქონელი და მომსახურება	112117	147160	177510	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	112950	145100	160000	0
28	სხვა ხარჯები	16186	9800	4500	0
	არაფინანსური აქტივები	2293	2500	4000	0
13 01	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის წარმომადგენლობა სამეგრელო-ზემო სვანეთის რეგიონში	601602	604700	708310	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	47	47	40	0
	ხარჯები	599309	602200	704310	0
21	შრომის ანაზღაურება	477356	455040	526800	0
22	საქონელი და მომსახურება	112117	147160	177510	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	3450	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	6386	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	2293	2500	4000	0
13 02	დევენილთა სოციალური დაცვა	109500	145100	160000	0
	ხარჯები	109500	145100	160000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	109500	145100	160000	0
13 03	დევენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	9800	9800	4500	0

	ხარჯები	9800	9800	4500	0
28	სხვა ხარჯები	9800	9800	4500	0
13 05	საბავშვო ბაღის მშენებლობა	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	0	0
14 00	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	437592	470000	513380	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	27	27	25	0
	ხარჯები	435592	467000	507680	0
21	შრომის ანაზღაურება	268768	272280	302400	0
22	საქონელი და მომსახურება	67200	67920	74980	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	90025	117000	125000	0
28	სხვა ხარჯები	9599	9800	5300	0
	არაფინანსური აქტივები	2000	3000	5700	0
14 01	მთავრობის წარმომადგენლობა იმერეთის, გურიის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებსა და აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში	341492	343200	383880	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	27	27	25	0
	ხარჯები	339492	340200	378180	0
21	შრომის ანაზღაურება	268768	272280	302400	0
22	საქონელი და მომსახურება	67200	67920	74980	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	3400	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	124	0	800	0
	არაფინანსური აქტივები	2000	3000	5700	0
14 02	დევენილთა სოციალური დაცვა	86625	117000	125000	0
	ხარჯები	86625	117000	125000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	86625	117000	125000	0

14 00	დევენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	9475	9800	4500	0
	ხარჯები	9475	9800	4500	0
28	სხვა ხარჯები	9475	9800	4500	0
15 00	მთავრობის წარმომადგენლობა ად. საქართველოში	819135	939000	1104000	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50	50	48	0
	ხარჯები	814517	933500	1097700	0
21	შრომის ანაზღაურება	515483	496140	580800	0
22	საქონელი და მომსახურება	113393	138060	161900	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	168903	279000	340000	0
28	სხვა ხარჯები	16738	20300	15000	0
	არაფინანსური აქტივები	4618	5500	6300	0
15 01	მთავრობის წარმომადგენლობა ად. საქართველოში	651413	640200	749500	0
ქპ-კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	50	50	48	0
	ხარჯები	646795	634700	743200	0
21	შრომის ანაზღაურება	515483	496140	580800	0
22	საქონელი და მომსახურება	113393	138060	161900	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	10653	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	7266	500	500	0
	არაფინანსური აქტივები	4618	5500	6300	0
15 02	დევენილთა სოციალური დაცვა	158250	279000	340000	0
	ხარჯები	158250	279000	340000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	158250	279000	340000	0
15 03	დევენილთა საცხოვრებლებში მცირე ფასიანი სარემონტო სამუშაოების უზრუნველყოფა	9472	19800	14500	0
	ხარჯები	9472	19800	14500	0
28	სხვა ხარჯები	9472	19800	14500	0
16 00	საერთო-რესპუბლიკური მნიშვნელობის გადასახდელები (ფონდები)	0	100000	100000	0

	ხარჯები	0	100000	100000	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
28	სხვა ხარჯები	0	100000	100000	0
16 01	სარეზერვო ფონდი	0	100000	100000	0
	ხარჯები	0	100000	100000	0
28	სხვა ხარჯები	0	100000	100000	0
16 00	კომპენსაციები და დავალიანებები (მ.შ. სასამართლო გადაწყვეტილება) და მიმდინარე რეორგანიზაციის ხარჯები	0	0	0	0
	ხარჯები	0	0	0	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	0	0	0	0
	ვალდებულების კლება	0	0	0	0
18 00	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო და მასთან არსებული ორგანიზაციები	1635858	1610000	2587470	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	77	77	101	0
	ხარჯები	1579317	1593000	2456320	0
21	შრომის ანაზღაურება	960146	918330	1171620	0
22	საქონელი და მომსახურება	260284	300410	443690	0
25	სუბსიდიები	349500	368300	728710	0
26	გრანტები	0	0	8800	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	8427	5000	33610	0
28	სხვა ხარჯები	960	960	69890	0
	არაფინანსური აქტივები	53361	17000	131150	0
	ვალდებულების კლება	3180	0	0	0
18 01	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტრო	1002903	993000	1317940	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	64	64	67	0
	ხარჯები	988710	988000	1259590	0
21	შრომის ანაზღაურება	803296	781390	938220	0
22	საქონელი და მომსახურება	176027	200650	286800	0
27	სოციალური უზრუნველყოფა	8427	5000	33610	0

28	სხვა ხარჯები	960	960	960	0
	არაფინანსური აქტივები	11013	5000	58350	0
	ვალდებულების კლება	3180	0	0	0
18 02	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – ინფრასტრუქტურისა და დარგობრივ საკითხთა დეპარტამენტი	243836	240000	263720	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	13	13	15	0
	ხარჯები	241107	236700	261720	0
21	შრომის ანაზღაურება	156850	136940	168000	0
22	საქონელი და მომსახურება	84257	99760	93720	0
	არაფინანსური აქტივები	2729	3300	2000	0
18 03	სსიპ – გეოლოგიისა და მინერალური რესურსების სააგენტო	139119	127000	171000	0
	ხარჯები	135275	126300	171000	0
25	სუბსიდიები	135275	126300	171000	0
	არაფინანსური აქტივები	3844	700	0	0
18 04	სსიპ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის საინფორმაციო უზრუნველყოფის ცენტრი	250000	250000	250000	0
	ხარჯები	214225	242000	246800	0
25	სუბსიდიები	214225	242000	246800	0
	არაფინანსური აქტივები	35775	8000	3200	0
18 06	სსიპ – აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო –სამრეწველო პალატა	0	0	167750	0
	ხარჯები	0	0	167750	0
25	სუბსიდიები	0	0	100250	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	67500	0
18 07	სსიპ – დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდაჭერი პროექტებისა და პროგრამების სააგენტო სულ:	0	0	132760	0
	ხარჯები	0	0	132760	0
25	სუბსიდიები	0	0	60660	0
26	გრანტები	0	0	8800	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	63300	0
18	სსიპ – დევნილთა საარსებო წყაროების მხარდაჭერი პროექტებისა				

07 01	და პროგრამების სააგენტო	0	0	60660	0
	ხარჯები	0	0	60660	0
25	სუბსიდიები	0	0	60660	0
18 07 02	„დევენილთა კოლექტიურ ცენტრში კეთილმოწყობისა და გამწვანების ღონისძიებები“	0	0	33700	0
	ხარჯები	0	0	33700	0
26	გრანტები	0	0	8800	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	24900	0
18 07 03	„მაღალეფექტური მრავალწლიანი კენკროვანი კულტურის (ლურჯი მოცვი) წარმოების განვითარების ხელშეწყობა“	0	0	38400	0
	ხარჯები	0	0	38400	0
28	სხვა ხარჯები	0		38400	
18 08	აფხაზეთის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტი	0	0	108700	0
ქპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	0	0	19	0
	ხარჯები	0	0	108600	0
21	შრომის ანაზღაურება	0	0	65400	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	42870	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	330	0
	არაფინანსური აქტივები	0	0	100	0
18 09	აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და დარგობრივი ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – აგრარულ საკითხთა დეპარტამენტის პროგრამები	0	0	25600	0
	ხარჯები	0	0	25600	
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	20300	
28	სხვა ხარჯები	0	0	5300	
18 09 01	„საშიში ინფექციური (ზოონოზური) დაავადებების საწინააღმდეგოდ იმუნიზაციის ჩატარების პროგრამა აფხაზეთის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე“ პროგრამა	0	0	12600	0
	ხარჯები	0	0	12600	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	12600	0
18 09 02	„მცენარეთა დაცვითი ღონისძიებების ხელშეწყობის“ პროგრამა	0	0	7700	0

	ხარჯები	0	0	7700	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	0	7700	0
18 09 03	მდ. ენგურის ე.წ. „გამყოფი ხაზის“ ორივე მხარეზე მცხოვრებ დევნილ ფერმერთა შემოსავლების ზრდის ხელშეწყობის პროგრამა	0	0	5300	0
	ხარჯები	0	0	5300	0
28	სხვა ხარჯები	0	0	5300	0
18 10	ა (ა)იპ „საერთაშორისო ინიციატივა განვითარებისა და თანადგომისათვის“	0	0	150000	0
	ხარჯები	0	0	150000	0
25	სუბსიდიები	0	0	150000	0
19 00	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი სულ	378372	577663	519350	0
პპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15	15	37	0
	ხარჯები	375975	524663	516350	0
21	შრომის ანაზღაურება	234373	224390	284100	0
22	საქონელი და მომსახურება	141256	299923	231900	0
28	სხვა ხარჯები	346	350	350	0
	არაფინანსური აქტივები	2397	53000	3000	0
19 01	იუსტიციისა და სამოქალაქო ინტეგრაციის საკითხებში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრის აპარატი	367739	540663	497350	0
პპ- კლ.	მომუშავეთა რიცხოვნობა	15	15	37	0
	ხარჯები	365342	487663	494350	0
21	შრომის ანაზღაურება	234373	224390	284100	0
22	საქონელი და მომსახურება	130623	262923	209900	0
28	სხვა ხარჯები	346	350	350	0
	არაფინანსური აქტივები	2397	53000	3000	0
19 02	სამშვიდობო ინიციატივები, სამოქალაქო ინტეგრაცია, წდობის აღდგენის მხარდაჭერა და დიალოგისაკენ მიმართული შესაძლებლობების გაძლიერება	10633	22000	22000	0
	ხარჯები	10633	22000	22000	0
22	საქონელი და მომსახურება	10633	22000	22000	0
19					

02 01	სამშვიდობო რესურსები ქართულ-აფხაზური ურთიერთობები და საქართველოს ევროპული მომავალი	2912	2000	2000	0
	ხარჯები	2912	2000	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	2912	2000	2000	0
19 02 02	ქართველი და აფხაზი ახალგაზრდების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგებისათვის (საერთაშორისო პროგრამა)	850	6150	6150	0
	ხარჯები	850	6150	6150	0
22	საქონელი და მომსახურება	850	6150	6150	0
19 02 03	მშვიდობის ლაბარატორია	1196	3700	3700	0
	ხარჯები	1196	3700	3700	0
22	საქონელი და მომსახურება	1196	3700	3700	0
19 02 04	აფხაზეთის თემატიკაზე მომუშავე პროფესორების, დოქტორანტების და მაგისტრანტების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში	1175	6150	6150	0
	ხარჯები	1175	6150	6150	0
22	საქონელი და მომსახურება	1175	6150	6150	0
19 02 05	კვლევა – აფხაზეთიდან დევნილი საზოგადოების პოსტრავმული ადაპტაცია და მათი ჩართულობა საქართველოს სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობის პროცესში	4500	2000	2000	0
	ხარჯები	4500	2000	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	4500	2000	2000	0
19 02 06	დიასპორების ჩართულობა ნდობის აღდგენისა და შერიგების პროცესებში	0	2000	2000	0
	ხარჯები	0	2000	2000	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	2000	2000	0
19 03	შევისწავლოთ აფხაზური ენა	0	15000	0	0
	ხარჯები	0	15000	0	0
22	საქონელი და მომსახურება	0	15000	0	0

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 19 აპრილის კანონი №13 - ვებგვერდი, 24.04.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 23 აგვისტოს კანონი №27 - ვებგვერდი, 29.08.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 3 ოქტომბრის კანონი №31 - ვებგვერდი, 07.10.2019 წ.
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის 7 ნოემბრის კანონი №32 - ვებგვერდი, 12.11.2019 წ.

თავი VII მარეგულირებელი ნორმები

მუხლი 15. სარეზერვო ფონდი

1. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2019 წლის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში გათვალისწინებულია მთავრობის სარეზერვო ფონდი 100000(ასი ათასი) ლარის ოდენობით, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკურ ბიუჯეტში გათვალისწინებული გადასახდელების დასაფინანსებლად.
2. სარეზერვო ფონდიდან თანხებს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის გადაწყვეტილების საფუძველზე, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას თანხების ოდენობისა და მიზნობრიობის შესახებ, გამოყოფს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო.

მუხლი 16. თანამდებობრივი სარგოები, ფულადი ჯილდო, დანამატები და დახმარებები

1. უფლება მიეცეთ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მინისტრებსა და დეპარტამენტის ხელმძღვანელებს მათდამი დაქვემდებარებული სამინისტროების, აპარატების, საქვეუწყებო დაწესებულებების, ტერიტორიული ორგანოებისა და აგრეთვე წარმომადგენლობების სამტატო ნუსხები და თანამდებობრივი სარგოები განსაზღვრონ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობასთან შეთანხმებით, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის აპარატის სამტატო ნუსხასა და თანამდებობრივ სარგოებს განსაზღვრავს მთავრობის თავმჯდომარე. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს სამტატო ნუსხასა და თანამდებობრივ სარგოებს განსაზღვრავს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარე, ხოლო უმაღლეს საბჭოსთან არსებული ორგანიზაციები – უმაღლეს საბჭოსთან შეთანხმებით.
2. აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობასთან შეთანხმებას საჭიროებს აგრეთვე ცვლილებები დამტკიცებულ სამტატო ნუსხებსა და თანამდებობრივ სარგოებში, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც განხორციელებული ცვლილებების შედეგად უცვლელი რჩება სამტატო რიცხოვნება, თანამდებობათა დასახელებები და თანამდებობრივი სარგოები.

3. 2019 წლის განმავლობაში აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი დაწესებულებებისა და ორგანიზაციების მუშაკებზე ფულადი ჯილდოს, კანონმდებლობით დადგენილი დანამატებისა და დახმარებების გაცემა განხორციელდეს დამტკიცებული ასიგნებების ფარგლებში.

4. ამასთანავე მხარჯავი დაწესებულებები უფლებამოსილი არიან გაზარდონ მათთვის წლიური ბიუჯეტით განსაზღვრული შრომის ანაზღაურების მუხლით დამტკიცებული ასიგნებები არა უმეტეს ამავე მუხლით დამტკიცებული ასიგნების 1/12-ისა, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თანხმობით;

5. დასაგეგმი საბიუჯეტო წლის დაწყებამდე აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ბიუჯეტის დაუმტკიცებლობის შემთხვევაში ბიუჯეტის დამტკიცებამდე აღმასრულებელი ხელისუფლება უფლებამოსილია მხარჯავ დაწესებულებებზე ყოველთვიურად გასცეს თანხები არა უმეტეს გასული წლის ასიგნებების 1/12 –ის ოდენობისა;

დაუშვებელია ბიუჯეტიდან შრომის ანაზღაურების გაცემა შესაბამისი საშემოსავლო გადასახადის გადახდის გარეშე.

მუხლი 17. წლის განმავლობაში მიღებული ფულადი გრანტები და მიზნობრივი დაფინანსება

სამინისტროებისა და უწყებების მიერ მიღებული ფულადი გრანტებისა და მიზნობრივი დაფინანსების აღრიცხვა და ხარჯვა განხორციელდეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ დამტკიცებული წესით.

მუხლი 18. წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფინანსური უზრუნველყოფა

აღნიშნული ფონდიდან ხორციელდება წინა წლების სახელფასო და სხვა კრედიტორული დავალიანებების, კომპენსაციების და სასამართლო გადაწყვეტილებათა საფუძველზე წარმოქმნილი ვალდებულებებისა და მიმდინარე რეორგანიზაციის დაფინანსება, რომლის განკარგვა განხორციელდება ფინანსთა და ეკონომიკის მინისტრის ბრძანების საფუძველზე დავალიანების დასაფარავად.

წინა წლების დავალიანებების დაფარვისათვის ამ კანონით დამტკიცებული ასიგნებებიდან თანხების გამოყოფის მიზნით სამინისტროებმა და უწყებებმა 2019 წლის განმავლობაში უზრუნველყონ მათ ბალანსზე რიცხული წინა წლების კრედიტორული დავალიანების დაზუსტებული ინფორმაციის წარდგენა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროში.

ფაქტობრივი დავალიანებების დასაფარავად აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროსთან შეთანხმებით შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს 2019 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციებისა და დაწესებულებებისათვის ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისი მუხლით დამტკიცებული ასიგნებები იმ პირობით, რომ არ იქნება დაშვებული ახალი დავალიანებების წარმოშობა, რაზედაც მთელი პასუხისმგებლობა ეკისრებათ შესაბამის საბიუჯეტო ორგანიზაციას, დაწესებულებას.

თავი VIII დასკვნითი დებულებანი

მუხლი 19. კანონის ამოქმედება

1. კანონი ძალაშია 2019 წლის 1 იანვრიდან.

2. ამ კანონის ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის კანონი „აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის 2018 წლის რესპუბლიკური ბიუჯეტის შესახებ“ (საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, www.matsne.gov.ge, 190020020.30.060.016041, 12 /01/2018წ).

აფხაზეთის ავტონომიური
რესპუბლიკის მთავრობის
თავმჯდომარის მოვალეობის
შემსრულებელი

ვახტანგ ყოლბაია

28 დეკემბერი 2018 წ.

ქ. თბილისი

N254-რ/ს

